

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 6 ft., 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 16 ft., 1/2 évre 8 ft., 1/4 évre 4 ft. 50 kr., 1 óra 2 ft. 50 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyező 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitási sora 30 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A legújabb közjogi vívmány.

Arad, október 7.

(—s) Alig hogy a parlament összeült, az interpellációknak egész özöne zudult a kormány fejére. A szombati ülésben nem kevesebb, mint nyolcz interpellációt intéztek a kabinet különböző tagjaihoz, ami bizony még ritkán esett meg. Az interpellációk tárgyában vitába bocsátkozni ma még korai volna, ennek az ideje csak a válaszok adásakor érkezik el. Affelől azonban előre is bizonyosak vagyunk, hogy a kormány tagjai kielégítő és megnyugtató válaszokat fognak adni, amire nézve báró Bánffy Dezsőben és miniszter-társaiban komoly garanciákat találunk.

Lám a parlament nyári szünete előtt tett egyik interpellációra a válasz a lehető legkielégítőbb formában érkezett meg. Ugron Gábor a múlt ülészak vége felé interpellációt intézett báró Bánffy Dezső miniszterelnökhöz a »császári ház minisztere« ügyében, amelyre azonban a kormányelnök az idő rövidsége miatt már nem válaszolhatott. S ime a hivatalos lap tegnapi száma meghozta a legilletékesebb választ, Ő Felsége legmagasabb kéziratát, melyben elrendelni méltóztatott, egy az uralkodóház minisztere ezentul a »császári és királyi ház minisztere« címezést használja.

Felséges királyunknak eme tényét nemcsak a legmelegebb tisztelettel, hanem a legnagyobb megaláztatással és lelkesedéssel fogadja az egész ország, mert ez ismét fényes bizonyítéka királyunk fenekölt szellemű alkotmányos érzületének.

Az uralkodóház minisztere, akivé az eddigi gyakorlat szerint a mindenkori közös külügyminiszter szokott kinevezettni, nem foglal ugyan el közjogi pozíciót a magyar alkotmányban, mert alkotmányos szervezetünk ilyen minisztert nem is ismer, de azért ennek az aktusnak annyiban mégis van közjogi jelentősége, hogy az uralkodóház és illetve annak quasi családi alkalmazottja czimzésében a dualismusból folyó paritás elvét, vagyis Magyarország közjogi önállóságát külsőleg kifejezésre juttatja.

Ezt a választ bizonyára Ugron Gábor is megaláztatással veszi tudomásul, mert ez a legmesszebbmenő közjogi aspirációt is kielégíti, s így Bánffy Dezső miniszterelnöknek adandó válasza előreláthatólag teljesen le fogja csillapítani e kérdésben a szélbali vezér furor hungaricus-át.

Midőn azonban Ő Felsége eme legújabb alkotmányos tényét örömmel regisztráljuk, lehetetlen ki nem emelnünk, hogy ez az esemény tagadhatatlanul jelentékeny sikere báró Bánffy Dezső tevékenységének. Kétségtelen, hogy a magyar kormányelnöknek kell. részének lennie ezen eredmény elérésében. Hogy mennyi a része, azt ellenzéki részen bizonyára sietni fognak devaválni, mert hisz semmi sem bántja az ellenzéket annyira, mint a kormány sikere, de ez hiábavaló erőlködés lesz, melynek a közvélemény, a kétségtelen ténynyel szemben hitelt adni nem fog.

Ez a legújabb közjogi vívmány kétségtelen bizonyítéka annak, hogy báró Bánffy Dezső kormányelnök közjogi érde-

keinket kellő helyen és időben érvényesíteni tudja, s hogy ebbeli ténykedését különösen azért koronázza siker, mert az uralkodó kegyét és bizalmát megnyernie sikerült. S hogy eme vívmány a közvéleményben még inkább fokozta a bizalmat báró Bánffy Dezső irányában, azt mondandunk is felesleges, mert azt mindnyájan érezzük.

BELFÖLD.

A császári és királyi Ház minisztere.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, a következő legfelső kéziratot méltóztatott kibocsátani:

Kedves gróf Goluchowski! Indítatva éreztem Magamat annak elrendelésére, hogy Házam minisztere ezentul a »császári és királyi Ház minisztere« címet viselje. Midőn erről értesitem, egyuttal utasítom, hogy arról gondoskodjék, hogy ezen elnevezés ezentul az illető kiadványokban alkalmaztassék és egyszersmind a vezetése alatt levő ministerium elnevezésénél megfelelő kifejezést nyerjen.

Bécsben, 1895. október 4-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Goluchowski, s. k.

Közigazgatási bizottsági ülések.

— Saját tudósítónktól. —

Aradmegye és Aradváros közigazgatási bizottsága tegnap tartotta október havi rendes ülését.

Az ülésekről, melyeken Fábrián László főispán elnököt, referádánk a következő.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Huszár-roham.

— Elbeszélés. —

Írta: Hegyesy Vilmos.

(Folytatás.)

A főhadnagy a legnagyobb zavarban volt. Nem értette, hogy mindez mit jelent? Miért bessel hozzá az ismeretlen hölgy ily szokatlanul, ily rendkívüli bizalmassággal? ... Ránézett a fiatal asszonyra, a ki így, kipirultant ragyogó fekete szemével már nem csak csinos, hanem valósággal szép volt ... Egy pillanatra az a bolond ötlete támadt, hogy vajjon nem ezt az asszonyt szánták neki feleségül ... Aztán észébe jutott, hogy az ő választottja egy tizenhét éves kisasszony ... egy gyermek ... Aztán megint azt gondolta, hogy az az iménti ötlet nem is olyan bolond ... Milyen elragadó asszony ... és özvegy ... és milyen okos, nemes beszédű ...

Pista hosszabb szünet után szólt meg.

— Asszonyom! mondá melegséggel. Én nem tudom, hogy ön miért mondja ezeket nekem ... de azt tudom, hogy az, a mi velem történik, nagyon kellemes és hogy nagyon örvendek, hogy így történik ... Ha lezke volt, hódolattal fogadom ... ha pedig ...

A főhadnagy szava elakadt.

— Ha pedig ...? unszolta az asszony és közelebb hajolt hozzá.

Pista kereste, hogy mit is akart még mondani? De zavart gondolataiban nem talált rá. Végre is azzal vágta ki magát, hogy megragadta a fiatal asszony kezét és hevesen megcsókolta ...

Az utitárs halkán felsikoltott és visszarántotta a kezét.

— Uram, ez nem volt szép öntől! mondotta, inkább zavartan, mint méltatlankodva.

Pistát egészen felvillanyozta a kézcsók és a puha kacsó, melyet oly szenvedélyesen szoritott meg. Felindultan szólt:

— Engedelmet kérek, nagysád, de a rendreutatisítás dacára sem sajnálom, hogy megtettem!

— Ez nagyon huszárosan van mondva! szólt az asszony, némi ingerültséggel.

— De igazán érzvelel felelt vissza a főhadnagy.

Az asszonyka megütődve elhallgatott és fűrkészőleg tekintett Pistára, ki megint összeszedte magát és mosolyogva nézte utitársát.

Ez a mosoly, melyben ő sok hivalkodást látott, haragossá tette az ismeretlent.

— Nem vagyok eléggé tisztában azzal — mondotta csipősen — hogy vajjon okoskodásomnak tulajdonítsam-e ezt az élénk hatást, vagy pedig annak, hogy így késő éjjeli órában

magamra vagyok egy fiatal urral, a kiből talán nincs meg eléggé a köteles kimélet, a melylyel a tisztességes férfi a tisztességes nőnek tartozik.

Ezzel hátravetette a fejét, daczosan, kihívólag.

A főhadnagy összereszt. Ez sőtő szó volt, a melyre a kipróbált gavallér vagy elneveti magát és még egy kísérletet tesz, vagy pedig szólanul bókol és eltávozik.

De még most szebbek voltak a fiatal hölgy szeméi!

Bajos asszony, kívánatos asszony! Milyen piros az arca, milyen beszédes a tekintete és milyen ingerülten fogja kezecskéjével az ülés támláját! ... Milyen ennyivaló módon haragszik ...

Nem tudta eltagadni, hogy ez neki nagyon tetszik. Nem a harag, hanem az asszony.

Egyre hevesebben pezsgett a vére. Örömmel, gyönyörűséggel nézte a hölgyet és közelebb vonult hozzá.

A vonat most megállott egy kis állomáson.

— Nos, uram, választ kérek! sürgette az asszony, a kit egyre jobban ingerelt a főhadnagy viselkedése. Remélem, hogy nem várja be, hogy szólítsam a kalauzt ...

Kovács Pista meghökkent és egyszerre elkomolyodott. Aztán fölállt és az ajtóhoz

A megyénél.

Délelőtt kilencz órakor nyitotta meg Fábrián László főispán a bizottság ülését a vármegyeház nagy termében. Jelen voltak Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán, Bohus István br. Ormos Péter kir. tan. nyugalmazott alispán, Sorbán János, Barkassy Kálmán, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő Krausz József kir. pénzügyigazgató, Pécskán Sándor h. árvászéki elnök, Pálffy József kir. főmérnök, Issekutz Károly megyei főorvos, Szathmáry Béla tiszti alügyész Meszlényi Antal dr. kir. alügyész. Dálnoki Nagy Lajos főjegyző, Opre Péter, Lengyel Sándor dr. aljegyzők.

Szathmáry Gyula alispáni jelentését tudomásul vették.

Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő a következőkben számol be a múlt hó tanügyi viszonyairól. A hódosi községi népiskola működését tényleg megkezdte, a konopi alami és berzovai községi jellegű népiskola valamint a siklói községi magyar népiskola szervezése a befejezéshez közel áll. Ezen iskolák még október hónapban megnyílnak.

Pécskán Sándor h. árvászéki elnök és Szathmáry Béla tiszti alügyész jelentéseit tudomásul vették.

Pálffy József kir. főmérnök jelentése a következő: Az állami közutakon a folyó éven eszközölt munkálatokat a kerületi kir. felügyelő felülvizsgálta, mely alkalommal lényegesebb kifogást nem emelt. A törvényhatósági utakon a fedanyag szállítás és műtárgyak helyreigazítása folyamatosan, felülvizsgálat helyen is történt. Az utak állapota mindenütt kielégítő.

Meszlényi Antal dr. kir. alügyész jelentését a következőkben adja elő. Letartóztatva volt összesen a múlt hónapban 102 egyén; ezekből 10 nő, 92 férfi. Jogérvényes ítéletet hoztak 76 esetben. Felelősség alatt öt egyén, vizsgálati fogságban van 21.

Krausz József kir. pénzügyigazgató jelenti, miszerint a múlt hónapban egyenes adóban befolyt 195,151 frt 8 kr., hadmentességi díjakban pedig 5780 frt 15 kr., közvetett adókból befolyt összesen 85,754 frt 5 kr.

Issekutz Károly dr. megyei főorvos jelenti, hogy a múlt hónapban a közegészségügyi állapotok kielégítőek voltak. A betegmozgalom a nyári betegségek hanyatlása folytán az előző havinál kisebb volt, a meghaltak száma azonban aránylag 11-el növekedett.

A hivatalos jelentések meghallgatása után folyóügyeket tárgyaltak, melyek elintézésével az ülést elnök berekesztette.

A városnál.

Aradváros közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta ülését a városház tanács-termében Fábrián László főispán elnöklése alatt.

Jelen voltak Salacz Gyula kir. taná-

ment. Onnan visszafordult és szemrehányó hangon csak ennyit mondott:

— Asszonyom, ezt nem érdemltem... Jó éjt!

Es elhagyta a kupét.

A vonat tovább indult.

III.

— Hallod-e, Pista, neked vagy valami bajod van, vagy pedig nagyon megváltoztál! mondotta másnap Kovács László, mikor fiát a vendéglőben folkerezte. Oszintén bevallva, először is nem vártam, hogy ilyen pontosan eljőjj, épen pünkösöd első napjára, másodsor pedig nem reméltem, hogy ilyen alaposan belásd eddigi életmódod haszontalanságát, a mint ezt az imént kinyilatkoztattad... A többi majd könnyen fog menni... Majd meglátod, hogy mily helyre kis lányt választottam a számodra!

Pista mormogott valamit és vállat vont, mintha azt mondaná: Bánom is én, akármi-lyen helyre leány!

— Ma hozzájuk megyünk, háztűz-nézőbe, folytatta az apa.

— Hát itt laknak Erdősyék? — kérdezte Pista.

— Itt laknak. A mama, a kis leány és Borbála néni, a háziaasszony nagynénje.

A délczeg öreg ur megsimította a gondosan kiborotvált arczát és jókedvűen mondotta:

— Aztán, ha nyélbe ütöttük ezt a házas-

os polgármester, Institóris Kálmán főjegyző, Kádás Kálmán adóügyi tanácsnok, Posgay Lajos városi főorvos, Urbányi Béla árvászéki főnök, Schusster Illés dr. Vizer Péter, Pálffy József kir. főmérnök, Lengyel János kir. segédtanfelügyelő, Szilágyi Ede, Müller Károly, Tarjányi Vilmos, Perger János tiszti főügyész.

Fábrián László főispán megnyitja az ülést, mely után Salacz Gyula polgármester előterjeszti a múlt hóról szóló polgármesteri jelentését, mely tudomásul szolgált.

Urbányi Béla a városi pénztár állásáról a következőket terjeszti elő: Az 1895. év II-ik évnegyed végével maradvány 279,119 frt 88 kr.; 1896. év III-ik évnegyedében bevétel 29,426 frt 73 kr.; levonva a III-ik évnegyed kiadását maradvány 301342 frt 81 kr.

Krausz József kir. pénzügyigazgató jelentését a következőkben adja elő: Egyenes adóban befolyt a város területén 32896 frt 81 kr., hadmentességi díjakban pedig 212 frt 24 kr. A közvetett adók fő összege 324523 frt 22 kr.

Pálffy József kir. főmérnök jelentése azonos a megyénél tett jelentésével.

Posgay Lajos dr. városi főorvos jelentését egész terjedelmében tudomásul vették. A jelentést legközelebb közzétesszük.

Lengyel János kir. segéd tanfelügyelő jelenti, miszerint a város területén levő összes tanintézetekben az előadásokat megkezdték. Egyéb jelenteni valója nincs.

A bizottság ezután folyó ügyeket tárgyalta, melyeknek elintézése után az ülést Fábrián László főispán berekesztette.

A kereskedelemügyi miniszter Aradon.

Arad, október 7.

Többször, különösen ellenzéki organumok által hangoztatott ama vád, mintha a minisztérium Aradváros érdekeivel mostoha gyermekként bána, mindinkább eltörpül, az utóbbi időkben tanusított és hatásában is tapasztalható érdeklődése által a magyar minisztériumnak.

A fa és fémipari szakiskolának Aradra helyesése egy újabb bizonyítéka annak a tagadhatatlan érdeklődésnek, melylyel mostanában lépten nyomon találkozunk.

Az aradi állami fa és fémipari szakiskola diszes palotája immár készen áll, mely újabb díszre a rohamosan épülő Maros-partnak. Ezen épületnek a felavatására várja az intézet igazgatósága a kereskedelemügyi minisztert, Dániel Ernőt Aradra, mely látogatás programjára vonatkozólag következőket írhatjuk:

ságot, nekem is lesz majd valami mondanivalóm...

Pista oda se hallgatott.

— Délben visszajövök. Addig csipd ki magadat!

A főhadnagy magára maradt. Nagyon a szívére vette mult éjjeli utitársának haragos tekintetét, sértő szavát. Hiszen az meglehet, hogy sokat engedett meg magának... meglehet, hogy érzelmei túragadták az ilendőség határait. De azt a gyanúsítást még sem érdemelte. Az a megtorlás nagyon kemény volt. Most még inkább érzi, hogy annak az asszonynak a beszéde, egész lényé mélyebb hatást tették lelkére, mint más asszonyok, a kikkel eddig érintkezett. Érezte, hogy valami kimondhatatlan varázst gyakorolt reá, a mint eddig még nem tapasztalt... De neki még találkoznia kell utitársával, a kit ma éjjel kénytelen volt elhagyni. Magyarázator kell adnia és kérnie, még pedig mentől előbb. Mikor ma hajnalban megérkezett ide, látta, hogy az ismeretlen is itt szállott ki és bérkocsin távozott a pályaházból. Bizonyosan e városban lakik és ő mindenestre fel fogja őt keresni... Ha másként nem sikerül, hát atyjának mond el az éjjeli találkozásból annyit, a mennyit jónak lát. Az asszonyka említette, hogy ismeri az öreg Kovácsot. Tehát ezen az uton fog majd a nyomára akadni... okvetetlenül... de okvetetlenül...

(Folytatása következik.)

Szterényi József országos iparoktatási biztos pénteken Aradon járt s ez alkalommal Fábrián László főispánnal szűkebb körű értekezlet volt, melyen Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester, Boros Béni, Nesnera Aladár igazgató vettek részt. Az ottani megállapodások szerint Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter és tarádi Vöröslászló kereskedelmi államtitkár, kinek Aradra jövétele elő annál nagyobb érdeklődéssel néznek, mert városunk ezen kiváló és saját szorgalma segítségével szép karriert megfutott fa mintegy husz éve nem volt Aradon, a fa és fémipari szakiskola felavatása czéljából november hó 6-án jönnek Aradra. Akkorára a nagykerületi palota egészen elkészül, a tanműhelyek belesznek rendezve s Arad e nevezetes, gyakorlati hasznu intézete teljes működésében lesz új helyiségében.

A miniszter és államtitkára Szterényi József országos iparoktatási főigazgató kíséretében, külön vonaton jönnek és délelőtt tíz órakor érkeznek meg. A pályaudvaron ünnepélyesen fogadják a főispán, a polgármester, a felügyelő bizottság, a kamara és az ipartestület elnökségei. A vendégek a városházára hajtattak, hol a város vendégeiként szállásoltattak el.

Tizenegy órakor küldöttséget fogad ugy a miniszter, mint az államtitkár, kik ez alkalmat felkivánják használni arra, hogy Arad közgazdasági érdekeit minél behatóbb információk alapján tanulmányozzák.

Délben az ipariskola épületéhez hajtának, hol az új alkotást a miniszter a várostól átfogja venni s átadja rendelkezésének. A műhelyek és a technológiai iparmuzeum megsemlélése után az iparosok bemutatása következik. Ez annál érdekesebb lesz, mert Dániel miniszter szombaton Pécsen mondott beszédeben az ott egybegyűlt kamarai képviselőknek nagyon lelkükre kötötte a kisipar érdekeinek felkarolását s az aradi kisiparosok előreláthatólag megragadják az alkalmat, hogy Baross e derék utódjával megismerkedjenek.

Az ünnepélyes aktus után a főispán dejeunerre hívja meg a minisztert és környezetét. Ez után a vendégek kikocsiznak, hogy néhány gyárat és az átalakítandó pályaudvar környékét, többek közt a simándi uti újárót megnézzék.

Hat órakor diszebed lesz a Fehér Keresztben. Ebéd után a vendégek a színházba mennek.

Színház után kivonulnak a vaspályához és szalonkocsijukban töltik az éjjelt.

Másnap reggel a körösvölgyi vasut külön vonaton kirándulnak Nagyhalmágyra, hogy a osanádi vaspálya új vonalát megtekinthessék.

Onnan Szent-Annán és Kétegyházaán át utaznak vissza Budapestre.

A fogadás és az ünnepélyek részleteinek megállapítására legközelebb bizottságot hív egybe a polgármester.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 765.3 milliméter, délután 2 órakor 762.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 7.0, délután 2 órakor C° + 16.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor DK. 5. Felhőzet: reggel derült, délután félborult. Csapadék az azóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Román ifjak magyar tanítóképzőben.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 7.

Aradon van állami és van görög-keleti román felekezeti tanítóképzőintézet. A felekezeti iskola igen alacsony színvonalon áll; a tanítók, kik onnan kikerülnek, sem tudományosság, még kevésbé magyarság dolgában nem felelhetnek meg tanítótitkárknak. A fizetésük is nagyon gyarló. A megye 360 tanítója közül 77 olyan, a kinek fizetése meg nem üti a 300 forintnyi minimumot sem. A nagyhalmágyi járásban 22 iskola közül 15 ilyen nyomoruságos, a borossebesiben 52 közül 36. Van egy iskola a hol a tanítónak évi 50 forint fizetése van. Görög-keleti román iskola. Ilyen fizetésű iskolához állami tanítóképző-intézetből kikerült tanító nem szerződik. De nem is akadjak azt Metianu püspök aulájában, hogy állami képzőbe járt ifju odamenjen, valamint azt sem, hogy az állam törődjék a felekezeti román tanítók anyagi helyzetével. Azért történt, hogy a felügyelő esperesektől nemrégiben beérkezett kimutatások, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő és a közigazgatás

közegek által a helyszínen megállapított adatokkal szemben úgy vannak megszerkesztve, hogy a tanítók nagyon jó helyzetben vannak, fizetésük mindenütt jóval meghaladja a 300 forintot.

De magok a román tanítók és tanítónövendékek kezdenek elégedetlenkedni az állapotokkal. Volt már tanító, a ki az aradi Görög-keleti felekezeti tanítók gyűlésén nyíltan kimondotta, hogy a magyar iskolák tanítóival hasonlíthatatlanul jobban bánik hatóságuk, amint veltük papjait. Az idén pedig számos növendék elhagyta a felekezeti intézetet s az állami képzőbe ment át, fogynak tehát a magyarság ellen folytatott haroznak a katonái. Csaknem husz évig a két intézet egymás mellett élt, anélkül, hogy bármiképp is érintkeztek volna. Az állami intézet tanári karában megvolt a hajlandóság, a felekezeti azonban elzárkózott, magára akart maradni. Tavalyig negyedik évfolyama sem volt a román intézetnek, a hová egy ugynevezett előkészítő osztály elvégzése után elemi iskolai tanulmánnyal jut be a tanulók nagy része. Az utóbbi években azonban megtörtént, hogy birmondónak át-átjött egy-egy növendék, hogy az állami intézetben folytassa tanulmányait. Volt rá eset, hogy a három évfolyamu intézetet végzett tanuló az állami képzőben az első osztálytól kezdte újra tanulmányait.

Az idén a szokettnál nagyobb mértékben jelentkeztek az állami intézetbe görög keleti román ifjak, köztük tanítók gyermekei. Szeptember hónap elején pedig megtörtént az, hogy tizenkét tanuló, kik már beiratkoztak volt a görög keleti tanítóképzőbe, testületileg megjelentek V ar j a s s y Arpad kir. tanfelügyelőnél és S z a b ó József tanítóképző igazgatónál s kérték, hogy vegyék fel őket az állami intézet megfelelő osztályába. Legtöbbjük a második évfolyamba való volt. Okul azt hozták fel, hogy ha négy évet töltenek el a tanítói pályára való előkészüléssel, meg is akarnak valamit tanulni. A tanári kar tanulmányozván az ügyet, a jelentkezőket fölvette, bár bizonyítványaik hiányosak voltak, mert a román intézet igazgatója nem akarta kiadni irásaikat, sőt mindennel való ellátást ígért nekik, ha megmaradnak a román intézetben. De a kecségtetés azonban nem fogott rajtuk, sőt szeptember végén még egy csoport jelentkezett fölvetelre. De ezek közül az állami tanítóképzőbe már csak hármat vehettek föl, a kik itt minden segítség nélkül is képesek voltak tanulni.

Az ok, a miért a többi vissza kellett utasítani, az, hogy a nagyfotosságu állami intézet sem megfelelő helyiséggel, sem a szükséges eszközökkel — a növendékeknek a rendesnél nagyobb számmal való befogadására — nem rendelkezik. A város megszavazott ebben az évben ingyen telket és 30 ezer forint készpénzt, hogy a kormányt hajlandóvá tegye, hogy új épületet és különállót (mert most egy épületben van a reálisiskolával és gimnáziummal) emeljen a tanítóképző-intézetnek, de a kormány takarékoskodik és nem épít. A hogy elmarad a kolozsvári tanítóképzőnek építése, úgy késik Aradé is. Ez pedig baj és veszteség a magyarságra s még nagyobb baj lesz a jövő évben, a mikor valószínűleg még több román ifju fog jelentkezni fölvetelre, mint az idén. A növendékek száma most százon fölül van s ezt a létszámot is csak úgy bírja az intézet fentartani, ha a kultuszminiszter teljesíti az igazgatóság kérelmét és megtoldja az eddigi állami segítséget. Mert a román növendékek mind szegények s az első két évben, segélyezés nélkül meg nem élhetnek. Két év múlva már segítségükre van az aradi magyar társaság, mely szívesen alkalmazza a tanítóképző-intézet növendékeit korrepetitorul a gyermekek mellé.

Az aradi magyarság érdeklődéssel várja a miniszter határozatát. Végre az aradi tanító-intézet az ország legfontosabb pozícióju iskoláinak egyike: azt a lehető legnagyobb bőséggel kellene felszerelni, hogy megfelelhessen tökéletesen a missziójának.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 8. —

Változó felhőzet. — Hőemelkedés. — Éjszaka onapadék.

A százezer forintos sikkasztás.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 7.

Lázás izgatottságban van az egész város. Minden körben csak a 95,000 frtos sikkasztás részleteit tárgyalják. Ujabb és újabb verziókat hoznak forgalomba s lelik mohón a lapokat, melyek a szenzációs esetről friss hírekkel szolgálnak. — Különösen a kávéházakban csoportosulnak az emberek, kik közül mindenkinek van valami reminiscenciája, vagy legalább is megjegyzése a társadalmi és hivatali ellenőrzés lanyhaságáról.

Abban a lázas sietségben, melylyel az eseményeket várják, van azonban valami ethikai tartalom is. Nemcsak a kíváncsiság az, mely az élénk taglejtésekből és a szapora beszédekből kiszól. A bűnért járó bünhődést kívánja öntudatlanul is az a sok ember, aki — ha rajta állana — hamar végig hajszolná az egész ügyet.

A közvélemény hamarabb ítél, mint a törvény emberei. S jó, hogy a törvény lassabban, meggondoltabban jár, mert a közvélemény ilyenkor, midőn erkölcsi felháborodása hosszú pihenés után kitör, könnyen igazságtalan lesz egyesek iránt.

A mostani esetben azonban egy nyomon van a gyorslábú közvélemény a nyugalmas törvénynyel. A bűn súlyával azokat terheli, kikről a büntető törvény képviselői ma kimondották, hogy főbbezésük daczára is megtartja őket a vizsgálati fogságban. S helyesléssel fog találkozni mindenféle az is, hogy a bűnösség kiderítésével kapcsolatban a felelősség mértékére is kiterjeszkedik a hivatalos eljárás.

Bukjék, aki gonosz volt, lakoljon, a ki könnyelműn támogatta vagy palástolta a bűnt, de ne érjen senkit baj, csak azért, mert szerencsétlensége azok közelébe hozta.

A szomorú szenzáció újabb részletei a következők:

A vizsgálat folytatása.

Tegnap folytatta P a g u b a Vazul kir. vizsgálóbíró a szenzációs sikkasztás vizsgálatát, s a nap folyamán több tanut hallgatott ki, akik az ügy felderítésére vonatkozólag fontos nyilatkozatokat tettek. Természetes, hogy a tanuvalomások a vizsgálat érdekében nem hozhatjuk nyilvánosságra.

A kihallgatás, a városházán folyt le G r e é n Nándor hivatalos helyiségében.

Délután négy órakor jött fel a városházára az egyik tettes leánya, S c h e i n b e r g e r Etelka, kit az átélt izgalmak szemmel láthatólag megtörttek. Vele szemben a vizsgálóbíró a lehető legudvariasabban bánt el. Kihallgatták ugyancsak J o r d á n Ferencet, a kávéház volt üzletvezetőjét, ki azonban legfellebb az üzleti ügyekre vonatkozólag adhatott felvilágosítást.

A tanukihallgatásokat ma folytatja a vizsgálóbíró, s valószínű, hogy a S z é c h e n y i k á v é h á z részére zárgondnokot fog kineveztetni.

Az elutasított felebbezés.

Említettük tegnap, hogy S c h e i n b e r g e r Mór és T e n n e r Rudolf ügyvédek által

felebbezést nyújtottak be az előzetes letartóztatás illetőleg a vizsgálati fogság ellen.

A törvényszék tegnap tárgyalta a felebbezést, s azt, a vizsgálóbíró eddigi eljárásának helybenhagyásával, elvetette.

Ami érthető is, mivel a vizsgálati fogság elrendelésének szükségességét az eljárási szabályzat világosan előírja.

A 45. §. ugyanis azt mondja, elrendelendő a vizsgálati fogság, ha a vádlottat a vizsgálóbíró általi kihallgatás után is terheli a büntetett elkövetésének gyanuja.

Ha továbbá a büntetett, melynek elkövetésével vádolttatik a fennálló törvények szerint halállal, vagy a gyakorlat szerint legalább öt évi börtönnel büntetendő. (S ez a jelen esetre áll, amint azt alább bizonyítjuk.)

Végül a vizsgálati fogság elrendelendő, ha alaposan lehet tartani attól, hogy a szabadlábban levő tettes a büntetett nyomait elhárítja vagy a vizsgálat eredményét a büntársakkal, bűnrészesekkel, segélyezőkkel, orgazdákkal, vagy a tanukkal való összebeszélés által meghusítja.

A szabályzat első része B á c s Nándor és K i r á l y Géza vonatkozik, kik különben megnyugodtak a vizsgálati fogságban, a második rész pedig S c h e i n b e r g e r Mór, illetve T e n n e r Rudolfra.

A bűnhődés.

Nem érdektelen felemlitenünk, hogy mily büntetésben részesülnek a jelen bűncsejtetesei, ha a tények rájuk fognak bizonyítani.

Kétségtelen, hogy ennek elbírálásánál azt kell tudni, minek fogja a törvényszék minősíteni a büntetettet?

B á c s Nándor és K i r á l y Géza tettét valószínűleg hivatali sikkasztás és okirathamisításnak fogják minősíteni, míg T e n n e r Rudolf és S c h e i n b e r g e r Mór, mint bűnrészesek, illetve orgazdák szerepelnek az esetben.

A btkv. 462. §-a az ilyen bűncsejtetésekre nézve a következőket mondja:

A közhivatalnok, aki a hivatalnál fogva kezeihez letett, illetőleg kezeire bízott pénzt, vagy pénzürtéssel bíró más tárgyat elsikkasztja, a hivatali sikkasztás büntetettét követi el, és két évtől öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha azonban a sikkasztás, illetve az elsikkasztott tárgy értéke az ezer forintot túlhaladja, öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

A 463. § pedig ezeket mondja:

A hivatali sikkasztás elkövetője öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő, ha a felfedezés meghusítása vagy megnehezítése czéljából a bevételek b jegyzésére, vagy ellenőrzésére szolgáló könyvbe, számlába, vagy jegyzőkönyvbe hamis tételt jegyzett be, vagy a bejegyzett tételt meghamisította, valamely kezelési könyvet, számlát, jegyzőkönyvet, vagy a sikkasztásra vonatkozó más okiratot, vagy iratot meghamisított, vagy használhatatlanná tett és általában ha a sikkasztással összefüggőleg még más büntetett vagy vétséget követ el, amennyiben az súlyosabb büntetés alá nem esik.

A cellákban.

A vármegyeház alatt, pinczeszerű odokban vannak elzárva a letartóztatott vizsgálati foglyok: B á c s Nándor, K i r á l y Géza, S c h e i n b e r g e r Mór és T e n n e r Rudolf. Itt ülnek szombat délután óta s várják az elővizsgálat befejezését, mely valószínűleg hosszú időt fog igénybe venni.

Az első, kit a rendőrségtől csukott bérkocsiban áthoztak, K i r á l y Géza jószágigazgatósági számvizsgáló volt. S ő r é n y i fogházfelügyelő rögtön átvette a vizsgálóbírótól s levezette a számára kijelölt helyiségbe. Ez a helyiség a vármegyeház alatt van, a pénz-

ügyi palotára néző kis utozai részen. Itt egy hosszú, sötét folyosó nyílik s ebbe torkolnak be az eléggé térs zárkák, amelyekben külön-külön vannak elcsukva a 95,000 frtos sikkasztásban érdekelt vizsgálati foglyok.

Király láthatólag megdöbbent, mikor előtte a csellát megnyitották. Fordult az ajtóban a kulcs bántó sötétség fogadta, mikor belépett. A helyiség csak a szűk utozáról kap némi világitást egy akkora rácoszott ablakon keresztül, a mely éppen hogy egy kis levegőt meg egy kis napfényt képes beengedni.

— Tehát itt . . .

Est a két szót mormogta elszorult szívvél s minden további beszéd nélkül engedte, hogy bezárják mögötte az ajtót, mely családjától s a külvilágtól — ki tudja mennyi időre — elszakítja.

Sörényi fogházfelügyelő, mikor bezárt a Király után a csella ajtaját, ezzel vett búcsút tőle:

— Szomorú kötelességemet teljesítem . . .

Kevés idő múlva kopogás hívta zárkájához az őrt. A fogoly kopogtatott.

— Kérek valami takarót mert itt nagyon hideg van.

Adtak neki.

A kopogás minduntalan ismétlődött. Ha csak lehetett, teljesítették kérését s rendelkezésre bocsájtották, a mire szüksége volt.

Rövid idő múlva Czeglédi Mihály kir. adóhivatali ellenőrt hozták át a rendőrségtől. Ezt is az alsó helyiségek egyikében akarták vizsgálati fogságba helyezni. Már levezették a folyosóra, hol egy darabig várt, de aztán az emeletre vitték s egy tiszta, világos szobát rendelték neki tartózkodás helyül, melynek ajtaját szintén beretesztették. Előbb természetesen őt is szabályszerű eljárás alá vették az ügyészségnél mint Király Gézá.

Este háromnegyed 6 órában jöttek érte. Czeglédi az asztalra leborulva, keservesen sirt, mikor a börtönőr érte ment s fölvezette Paguba Vazul vizsgáló bíró elé. Itt a kihallgatás rövidesen megtörtént s mint már irtuk, Czeglédit a kir. ügyészség által beszerzett felmentő adatok alapján azonnal szabadlábra helyezték.

A harmadik, a kit az ügyészségre hozták, Scheinberger Mór, a sikkasztók orgazdája volt.

Arozából egészen kikelve sápadtan lépett ki a kocsiból s az őt kísérő detektívnek minduntalan azt hajtotta:

— Artatlan vagyok . . . Artatlanul csuknak be.

Asz krónikaszerű humora még egyszer felvillant, mikor az ügyészség elé felvezették, a folyosón egyik ügyvéd ismerőse állott s szemlélte a bevonulást. Scheinberger éleződve fordult felé:

— Nos, hogy tetszem így önnek, doktor ur?

A zárkába egyszerre elcsendesült. Azóta hangját sem lehet hallani a híres „bilbli kávé“-nak.

Scheinbergert Tenner Rudolf követte, a ki ozinikus megadással tűrte, hogy csinálnak vele azt, a mit akarnak.

Robitsék Lajost és Berczy Alajost, az utána áthozott vizsgálati foglyokat szintén az emeleten helyezték el s mint tudjuk, őket is még szombat este szabadon bocsátották.

Legutoljára Bács Nándort hozták át s csukták be a Király, Scheinberger és Tenner szomszédságában lévő zárkák egyikébe.

Egész éjjel fel s alá járkált a sötét csellában. Olykor-olykor megállt, erősen felköhögött s folytatta sétáját egykedvűen, mintha misem történt volna.

Ő a leghiggadtabb társai közt, mig Scheinbergert, pláne Királyt, egészen megtörte és lázas izgalomba hozta az oly hirtelen végbement letartóztatás.

Sörényi fogházfelügyelő s a börtönőrök nagyon humanus bánásmódot tanusítanak az „uri foglyok“-kal szemben. Megkérdezték mindegyiktől külön, akarnak-e hazról élelmet hozatni? Természetesen mind akart s azóta etthonról élelmezik magukat. Király Géza cselédje már szombat délután megjelent a vacsorával, mit a börtönőr átvett s kézbesített a vizsgálati foglynak. A cselédet azonban nem bocsátotta be. Egyáltalán szerfölött ügyelnek arra, hogy az elcsukottak a külvilággal semmi módon ne érintkezzenek.

Este Király, Bács, Scheinberger és Tenner kaptak egy-egy szalmaszakot, fejvankost és takarót. Még mosdóvizről is gondoskodva van a számukra.

Az alsó, bizony eléggé gyatra helyiségekben is csak azért vannak elhelyezve a vizsgálati foglyok, mert az emeleten a legjobb akarttal sem bírtak nekik megfelelő szobákat találni, annyira igénybe vannak véve az ódon megyeháza lokalitásai. Az ügyészség pedig — sajnos — ez idő szerint más helyiségek felett nem rendelkezik.

A hamis nyugták.

Hogy Király Géza az elkövetett sikkasztásban bűnös, az ma már kétségtelen, sőt az is, hogy ő maga hamis nyugták alapján kisebb-nagyobb összegeket szedett fel az adóhivataltól.

Arányi Béla számtanácsos tegnap egész napon át a könyvek és akták felülvizsgálatával volt elfoglalva.

Ekkor derült ki, hogy Király Géza hamis nyugtatványokat készített, s azokat értékesítette.

Tegnap több ilyen nyugtát találtak: a hamis nyugták közül kettő a folyó év október negyedikéről van keltezve, s két kisebb összegről, összesen 60 forintról szól.

Két nyugtdijletményről szóló nyugtatványlap ez, mely élénken bizonyít Király Géza bűnössége mellett.

A 95.000 forintról szóló iratok azonban elvesztek, s így csupán a könyvek révén lehet a vizsgálatot folytatni.

Bács nyugtdijjaztatása.

Bács Nándor 1881-ben került Aradra. Eleinte fizetéséhez mért életmódot folytatott. Nősülése után 1887-ben nagy lábon kezdett élni, sokat költekezett, de mindig készpénzzel fizetett. Már ez sokaknak feltűnt Aradon, de az igazai pasarlás csak akkor kezdődött, mikor Bács aemokára nyugtdijba lépett.

Nyugtdija 530 forintra rugott, mindazonáltal 400 forintos fényes lakást bérelt magának egy előkelő utcában. Majd elhagyta Aradot és Scheinbergerhez Soborsainba ment, ahol négyes fogatot tartott és fejedelmileg élt. Voltak napok, amikor százakat költött, éjelei azonban még drágábbak voltak. Dorbézolt, ivott, huzatott magának s pajtásaival valóságos orgiákat csapott.

Az 1893. év elején, mikor a nagy sikkasztást elkövette, már nem érezte magát jól a hivatalában s azon gondolkozott, miként lehetne szép szerével penzióba menni addig, mig bűnös tetteire rájönnek.

Nagyfoku idegességről kezdett panaszkodni s erre építette tervét. Hivatalába későn járt be, kötelességét elhanyagolta s a magánfelekkel diskurált, mig a közönség egész légiója várakozott a kaszájánál ügyeinek elintézésére.

A pénzügyminiszterhez fordult tehát s aradi orvosok bizonyítványa alapján három havi sza-

badtságot kért. Megadták neki. Mikor a három hó letelt, újabb szabadságot kért s híres budapesti orvosok bizonyítványát mellékelte, melyben azok nagyfoku idegbajáról tanuskodnak. A miniszter azonban nem engedélyezte az újabb szabadságot, s felzárkította, hogy adja be nyugtdijjaztatása iránti kérvényét, illetve egy évre való ideiglenes szabadságotatását.

Erre aztán egy évre ideiglenesen nyugtízták a szolgálatképes, életerős, aránylag még fiatal adótárnokot, a kit ezen az alapon bármely perczen beszólíthattak volna további hivatalnokoskodásra.

A jószágigazgató felterjesztése.

A tegnap folyamán különféle hírek terjedtek el a városban, melyek arról szóltak, hogy a minisztérium Ujlaky Antal kincstári ügyészt táviratilag rendelte volna Aradra, hogy a sikkasztás ügyében vizsgálato tartson, — továbbá, hogy a minisztérium már kiküldötte egy közeget a jószágigazgatósági számosztály összes könyveinek megvizsgálására, végül, hogy már a pénzügyminiszter rendelkezett volna az iránt, kik fogják a kincstári tiszviselők közül visszatéríteni az elikkasztott pénzt, ha azt a bűnös szövetkezet ingó és ingatlan vagyonából fedezni nem lehet.

Mind ezek a hírek — mint a legjobb forrásból értesülünk — alaptalanok.

Ujlaky Antal kincstári ügyész tényleg itthon van most, de ő ebben az ügyben vizsgálatot nem vezethet, miután ez az ő hatáskörén kívül esik. Ujlaky csupán az iránt kapott és tett sürgős intézkedést, hogy Király Géza és Bács Nándor vagyonára biztosítást eszközöljön, a mit a tegnapi nap folyamán végre le hajtatott.

Mikor a sikkasztás ténye kitudódott, Vég h Aurél kir. tanácsos, aradi jószágigazgató azonnal felterjesztést tett a pénzügyminiszternek, hogy a jószágigazgatóság mellé rendelt számosztály kezelése vizsgáltassék meg. Ez a felterjesztés megtörtént, de még reá a miniszter semmi néven nevezendő intézkedést nem tett. Téves tehát az a hír, hogy a miniszter szakközége már itt van, vagy ma jön.

A számosztályban eddig vizsgálat nem történt, de nem is történhetik a miniszter erre vonatkozó rendelkezéséig.

Vég h Aurél jószágigazgató e tekintetben tegnap küldött újabb felterjesztést a pénzügyminiszterhez.

A tiszviselők felelőssége tekintetében az alábbi pozitív értesülésünk van: A pénzkezelés a kir. adóhivatalt illeti, annak ellenőrzése pedig a számvevő osztályt, a főnnebbiek szerint tehát megállapítva nincs kit és menyiben terhel a felelősség. Minderről csak a miniszteri szakközeg leérkezése és beható vizsgálata után lehet szó.

1886-tól 1892-ig.

Bács Nándor 1886-tól 1892-ig volt tényleges adótárnok az aradi kir. adóhivatalban. Nem lehet tehát ma még positive tudni, hogy sikkasztásait az 1892-ik évben követte-e el, vagy pedig vannak régebbi bűnös üzemelések, mik csak ezután foghatnak kitudódni.

Vég h Aurél kir. tanácsos jószágigazgató erre is kiterjed a pénzügyminiszterhez tegnap megküldött felterjesztésében, amelyben kéri, hogy a leküldendő szakközeg 1892. évtől visszamenőleg egész 1886-ig, tehát mig Bács aktív tárnok volt, vizsgálja át az összes adóhivatali számadásokat, könyveket.

Bács, állítólag: Bach.

A jelenlegihez hasonló nagy bűneseteknél a közönség meglehetősen élénken szokott foglalkozni az ügyvesztett hőssel, s annak minden egyéb viszonyai iránt is érdeklődik.

A kávéházak és vendéglők társaságai most is meglehetősen élénkséggel tárgyalják a százezer forintos sikkasztás részleteit, s mindenki tud egyet-mást Bácsról, Scheinbergerről.

Igy például lapunk egyik tudósítója jelen volt, midőn egy aradi polgár, aki jól ismeri Bács Nándort és viszonyait — kijelentette, mikép Bács voltaképen nem is Bács, hanem — Bach.

O maga csak származásu, de magyar érzelmű lévén, letette a neki nem tetsző nevet, így lett Bács. Ez a névmagyarosítás azonban csupán önkényű, s korántsem történt belügyminiszteri engedéllyel.

Hogy mi igaz a beszédből, nem tudjuk. Mint érdekes körülményt azonban helyénvalónak találjuk felemlíteni.

Több mint 95,000 frt.

Bács mindig meglehetősen nagy lábon élt, de eleinte nem tűnt fel költsége, mert elhitette környezetével, hogy feleségének Nagyszombatban van egy premontréi rendű tanár testvérbátyja, aki őt segíti.

Ez pedig nem volt való, mert a rokon Bácsosai rossz viszonyban élt s épen nem segítette őket.

De hát később már az ismerősök előtt feltűnt Bács költsége s mindenki tamaskodott abban, hogy a rokonnak ilyen „jó szive” és „telt tárczája” volna s mindenki meg volt arról győződve, hogy nem jó uton jár.

Valószínű, hogy 95.000 frtnál sokkal nagyobb az a sikkasztás, mit büntetésével együtt elkövetett. Ez csak majd később, a pénztári naplók gondos átvizsgálása után fog kiderülni.

Bács neje.

Az aradi hétfői újság egyik tudósítója meginterviewolta tegnap Bács Nándor nyugalmazott adótárnok nejét Karolina-utca 6-ik számú lakásán, s hol Bács négy szobát bir haszonbérben. A szerencsétlen asszonyt férje sikkasztása annyira összetörte, hogy betegen feküdt ágyában. Egy másik szobában J. M. árvalány már hónapok óta szintén betegesen fekszik. A folyosón Bácsné testvéreinek Mariska nevű leánykaja játszadozott barátnőivel.

A szegény nő első kérdése ez volt:

— Mondja kérem mi történt a férjemmel?

— Bizony le van tartóztatva, válaszolá a tudósító, teljes beismerésben van, s így alig remélhető, hogy férjét viszont láthatja. Király Géza szintén rávallott. Szabad kérdenem mi igaz lehet a férje beismerésében?

— Addig míg Király Géza néhány nap előtt előttem említést nem tett, éppen semmit sem tudtam a dologról.

— Mikor járt itt Király Géza?

— Férjem letartóztatása előtt egy pár órával. Arra kért fel, hogy rögtön utazzam el, mert nagy baj van, melyet át nem fogok élhetheti. Az Istenért mi történt? — kérdeim Királytól megrettenve.

— Beismertem Arányi számtanácsosom előtt mindent — felelt ő.

— Király ur, nem értem. Beszéljen világosabban!

— Rájöttek a 95,000 frtos sikkasztásra, melyet Bács 1892-ben követett el.

— Hát miképpen történhetik az, hogy csak most jöttek rá? és ön tudta? ...

— Igen! — válaszolá Király, de nem akartam elárulni. Hiszen a dologba magam is befolytam.

— Elképzelheti uram e szavakra kétségbeesésemet. Hiszen mindig gyanakodtam férjemre, hogy nem jó uton jár. De nem mertem azt soha feltételezni. Nyolcz évig éltünk Hevesben, Székestehérváron, ahol férjem szintén adótárnok volt. De a legszolidabb férjnek ismertem. A radon egyszerre olyan társaság környékezte, melytől mindig féltettem. Az utóbbi években egész éjszeleket távol töltött. Csak másod és harmad nap került haza, akkor is, ha én felkerestem. Igen sokszor napokig ittas és ideges volt.

— Bács mit szolt — kérde a tudósító — Király beismerő nyilatkozatára?

— Ne busuljak! Nem lesz neki semmi bántódása. Csak a rendőrségtől megszabaduljon. Ha Király olyan bolond volt, hogy beismerést tett, lássa a következményeket! En különben, mondta férjem, erre elvoltam készülve. E diskurzus után nyomban megjelent házukban Green hadnagy s vele a rendőrségre ment. Azóta nem láttam.

— Es kiktől féltette a férjét?

— Király Géza és Benzsa Lajostól, s kikkel a legtöbbet dorbézolt.

Ezrest egy csókért.

Most hogy a Bács-Scheinberger-Király triónak napszinre került hatalmas tüzemei felforgatták a városnak csendes mederbe terelt hangulatát, fel-fel bukkan egy-egy epizód a védős daczszövetségben levő barátok életéből, kik míg a pénzből tartott vigalmas napokat éltek.

Akkoriban bizony-hizony megtörtént hétszámra az a körülmény, hogy a reggel első napsugara együtt találta még a tivornyázó kompániát a mulató asztal mellett.

Ennek a kis történetnek — mi alább következn fog — színhelye egy aradi másodrangú kávéház.

A mulatók a kassza előtti asztaltól álvették a pezső mellett a kasszirnö osillámló számsugarait. Különösen Bács Nándort ragadta el a kasszirnö ellenállhatatlan mosolya, mely végre is érzékeny kitérésre ragadta a különben minden körülmény közötti feltétlen nőimádót.

A pénz erejének tudatában fennyen kiáltott a kassza szép hölgyéhez:

— Lelkem, a d-sze csókot egy ezreért?

E közben zsebéből előrántott egy ropogó ezrest és ketté szakítva azt, egyik darabját oda dobta a hölgy elé.

As előre látó hölgy azonban mielőtt a csókot, mely belépő jegyül szolgál egy holdog éjszakára, megadta volna, kérte annak a bizonyos ezresnek a másik felét is.

Bácsot, ki máskor ezres nélkül is kapott a bizonyos csókból, felbosszantotta a leány ciniz-musa és az asztalról lekapott pezsős üveget vágta a leány felé. As élt a gyanuperral és hirtelen lekapta fejét, miért az üveg csupán a mögötte levő nagy tükört szta össze.

A szerelmi önérzetében megsértett Bács azzal bosszulta meg magát a leányon, hogy hirtelen visszavette az ezres odadobott felét, míg az odasiető pinczereknek az eltört tükörért egy százasat vetett oda ...

A felfüggesztett számvizsgáló.

Végh Aurél kir. tanácsos, jószágigazgató, a tegnapi nap folyamán intézkedett, hogy Király Géza számvizsgáló állásától felfüggesztették.

Ennek értelmében Király Géza ellen a feyelemi vizsgálatot megindították, állásától felfüggesztették s fizetését beszüntették.

Király ugyszólván egy krajczárnélkül hagyta családját, mely így nyomornak néz elé. Még a napokban egyik tisztviselőtársától 20 forintot kért kölcsön, annyira meg volt szorulva pénz dolgában.

Királyt pénteken éjjel tartóztatták le. Annyi ideje a töredelmes vallomás után, melyet a jószágigazgató előtt tett, még maradt, hogy az esti órákban elszaladhasson Bácshoz, s értécsere adja a bekövetkezett veszélyt.

Ez magyarázza tehát meg, hogy Bács miért viselkedett oly cinikusán Green Nándorral szemben. Bács formálisan várta a rendőrhadnagyot, mikor letartóztatás végett megjelent, a mi éppen nem érte őt készületlenül.

Király Géza és családja.

Nagy vád terheli Király Géza jószágigazgatósági számvizsgálót: ő volt az, ki

Bács Nándorral összejártszva, hamis nyugtákat készített, azokra felvette a pénzt s mint rovincsoló tiszt, bevezette a naplójába, hogva kérdéses összeg behajthatlan. Pedig már rég be volt hajtva s ott húzódott meg a bűnös szövetség tagjainak zsebében.

Király Géza volt — mint irtuk — a megboldogult Benzsa Lajos számvizsgáló gondnoka, a kit megörjített és sirba kergetett a vele való bánásmód. Királyról még több ominózus dolgot beszélnek, melyek a tárgyalás folyamán valószínűleg szóba fognak színtén kerülni.

Nagy kártyás és korosmajaró alak. Talán Bács tette azzá, talán a szenvedélye. Elég az hozzá, hogy sokat mulatott, ámbar erősebben nem igen látták költsége, sőt állandó — pénzszavarral küzdött.

Családjá a Flórián-utca 8-ik számú házbán lakik, melyet Király tavaly vásárolt meg 4500 frtért. A pénzt atyjától örökölte. Ebből vette a házat s rendezkedett be igen kényelmesen.

Szondy György dr. kincstári alügyész tegnap délelőtt látogatást tett a megrettent, siró-zokogó családnál s felsőbb utasítás folytán Király Géza összes vagyonára bírói zárlatot vetett.

Királynak neje s három gyermeke van, kik közül egy már egészen felserdült, csinos leány. Képzeltető, milyen szomorú napokat él most ez a család, mely előtt az apa és férj mindig a leggondosabban takar-gatta Bácssal való összeköttetését s bűnös manipulációit, ugy hogy még Királynének sem volt arról legkevesebb tudomása sem.

Bűnös-e Czeglédi?

A 95,000 frtos sikkasztás te tesseinek letartóztatása alkalmával általános szenzációt keltett, mikor híre járt annak, hogy Czeglédi Mihály aradi kir. adóhivatali ellenőrt is a rendőrség elé citálták, honnét rövid kihallgatás után az ügyészséghez vitték.

Ez a letartóztatás képezte legtöbb helyen beszéd tárgyát s róla találgatták legtöbbben vajjon csakugyan bűnös-e a Bács-Király-Scheinberger és Tenner-féle piszkos ügyben? Erről a négyről tudta mindenki, hogy érdekelve vannak, mert Királynak a szereplése is eléggé ismert volt a sikkasztásban, de Czeglédiről azt beszéltek városszerte, hogy ő Bácsnak és Királynak az egyenes áldozata s nem mint bűnrész, hanem mint ellenőr került bele a csávába azon a réven, hogy nem volt elég körültekintő, mikor a hamisított nyugtákat talán tudtán kívül aláírta s egyáltalán, hogy elmulasztotta a köteles ellenőrzést. Ezt beszéltek róla s ezzel az okadatolással magyarázták meg az ő letartóztatását.

Egyik tudósítónk Czeglédi letartóztatásának történetét s kihallgatását az alábbiakban írja le:

Czeglédi szombat reggel is rendez szokása szerint, háromnegyed nyolcz órakor ment fel egész nyugodtan a hivatalába. — A pénzügyi palota városháza felőli bejáratánál eléje toppant a titkos rendőr, s így szolt hozzá:

— Uram, legyen szives átjönni Green rendőrhadnagy urhoz.

— Miért? — kérdi Czeglédi nyugodtan.

— Nem tudom. Nekem meg van hagyva, hogy hívjam át rögtön, mihelyt meglátom.

Az adóellenőr eleinte oda nyilatkozott, hogy neki igen sok dolga van, mert most az adótárnokot is helyettesíti, beszól tehát először a hivatalába valamelyik adótiszthez, intézkedik s azután átmegy. A detektiv sürgetésére azonban egyenesen a városházára indult.

Megvárta, míg Green rendőrhadnagy megérkezik, aki rögtön kihallgatás alá fogta s

felvette vele a vallomási jegyzőkönyvet. Czeglédi nagyon elbámult azokon a dolgokon, amit hallott, hogy milyen óriási sikkasztás történt s mivel van vádolva ő is. Egészen elképedve hallgatta a rendőrtisztet s kereken kijelentette, hogy neki mindezekről tudomása nem volt és most sincs.

Déli fél 12 óráig tartották a többiekkel együtt a rendőrségen s azután átkísérték az ügyészhez, ahol ártatlansága kiderülvén, az esti órákban szabadlábra helyezték.

Hogy mint került bele Czeglédi ebbe az ominozus ügybe, annak ez a magyarázata:

Bács Nándor és Király Géza töredelmesen beismerték, hogy a 95,000 forintot hamisított nyugtákkal vették fel a pénztárból. Ezeket a hamis nyugtákat Király Géza készítette, a ki egyszerűen az illető naplók szigoriatával is meg volt bízva.

Nagyon természetes, hogy a nyugtákat az adóhivatalnál történt elnaplózás alkalmával megvizsgáltak, hogy a rajtok levő számfeljegyzés megfelel-e az utalványi követelményeknek? Miután megfeleltek az elnaplózó tisztviselő minden akadály nélkül elnaplózta a nyugtát, ellátta a szükséges adatokkal és a pénztárhoz utalta felvétel végett. Ezek a nyugták az ellenőr kezében nem is voltak. Este mikor a zárlatot készítették, az ellenőr, az azon napi bevételeket és kiadásokat összesítette s bejegyezte az általa vezetett naplóba. Ez volt Czeglédinek egész funkciója a nyugtákkörül.

Czeglédit aztán, mint ellenőrt vették gyanuba, azon tudatban, hogy a nyugták az ő kezében mentek keresztül, tehát neki okvetlen be kellett avatva lenni a Bács-Király komplottba. Vizsgálat során azonban Meszlényi Antal dr. kir. alügyész személyesen meggyőződött az adóhivatalnál őrzött naplók-ból s Gaál Lajos pénzügyi titkár előadásából, hogy a kérdéses nyugták nem mentek keresztül Czeglédi kezén, tehát azokról tudomása nem volt s így történt szabadlábra való helyezése.

Megjegyzendő, hogy Czeglédire sem Bács, sem Király, egy szóval sem hivatkoztak a kihallgatás alatt s őt egyáltalán nem vádolták.

Az összes fővárosi lapok azt írják Czeglédiről, mintha a sikkasztást beismert tettesekkel éjjeleken át ő is dorbézolt, mulatott volna. Ez a közlés téves információkon alapszik, mit eléggé bizonyít már az is, hogy Czeglédi nem volt Bácsal jó viszonyban s így nem is igen kereste soha az ő társaságát.

Mint értesülünk, Czeglédi teljesen fel van mentve s a piszkos ügyben már csak mint tanu fog szerepelni.

Scheinberger öt hónapja.

Szokása volt az adóreformátor Scheinberger Mórnak, hogy kávéházának asztaltársaságát megtisztelte azzal, miszerint közöjük ült s beleszólt diskurzusaikba.

Nemrégiben ügyvédek-ből s hivatalnokokból álló társaság ült együtt nála, míg a beszélgetés a politika körül forgott.

Scheinberger Mór a legelső szónál, mely a beleszólásra alkalmas volt — és ilyen ő mindig talált — belebeszélte a társaság vitájába. Később oda is telepedett és most már formálisan vitatkozott velök.

Gyengéje lassan-lassan arra ösztönözte Scheinberger Mór, hogy Wekerlét behozza a beszédbe. Ez a gyöngéje attól datálódik Scheinberger Mórnak, mikor adóreformjaival fennjárt Wekerlénél és attól az időből fogva mindig szerette a Wekerle és közte levő halvány viszonyt feltüntetni.

A diskurzus menetén egyszer csak azt mondja Scheinberger Mór:

— Azért nem adok öt hónapot, Wekerle megint miniszterelnök lesz . . .

A társaság nem igen méltányolta ezt a kijelentését eléggé, mert kevés időre reá újból mondta:

— Azért mégis csak azt mondom, hogy nem adok öt hónapot, Wekerle megint miniszterelnök lesz . . .

Scheinbergernek erre a makacskodására a csendes flegmatikus humoráról ismeretes Lux Ubald, ki szintén ott volt a társaságban azt válaszolta:

Mit adogat maga öt hónapot, legfeljebb maga kaphat öt hónapot . . .

Amikor a pénzt kínálják.

Annak idejében, amidőn Bács Nándor a kincstár kárára a sikkasztást elkövette, a nem egyenes uton szerzett pénzzel nyereszkeskedés szempontjából mindenáron befektetéseket akart eszközölni, hogy az esetleges nyeresémmel fedezhesse a folyton növekvő hiányt.

Maga Bács azonban az üzleti dolgokhoz vajmi keveset értett, s így nagyon természetes, hogy mindig keresett olyan egyéneket, akiket a nyereszkesedésre alkalmasnak hitt, s akiknél minden feltűnés nélkül elhelyezhette a sikkasztott összegeket.

Még mielőtt Scheinberger Mórhoz fordult volna Bács, már azelőtt több kísérletet tett emberekkel.

Többek közt felkereste Tenner Rudolf kísérletében Gömör Gyulát, a jönevű és vagyonos korcsmárost, azt híven, hogy őt ügyüknek megnyerhetik.

Gömör Gyula tekintélyes magánvagyonnal rendelkezik, s nagy borüzleteket szokott kötni, így hát remélhették a bünösök, hogy a neki átadott pénz kinek sem fog feltűnni.

Bács Nándor, illetőleg Tenner Rudolf annak idejében kérdést intéztek Gömörhöz, nem volna-e ő hajlandó 30.000 forintot elfogadni, hogy azzal üzleteljenek osináljon. Bács a kilátásba helyezett nyereség felét felajánlotta Gömörnek.

Gömör Gyula ez ajánlatot a leghatározottabb modorban visszautasította, annyival is inkább, mivel a maga üzleti dolgai is elég terhet rónak vállaira, másrészt pedig mivel nem ismerte Bácsot annak az embernek, aki 30.000 forint felett rendelkeznek.

De meg, minthogy Bács ez ajánlatot a korcsmahelyiségben tette, s minthogy ismerte Bácsnak iszákos természetét, méltán hihette, mikép Bács az ajánlatot csak tréfaképen tette meg.

Ez elutasítás után fordult Bács Scheinberger Mórhoz, ki kevésbé becsületesen fogta fel a dolgot, mint Gömör, s nagyon is visszaélt a szerencsétlen Bács Nándor helyzetével, aki nagyrészt roszindulatu környezetének lett oly nagy mértékben áldozata.

A szabadságot kamarás.

Megirtuk már, hogy a vizsgálóbíró Bérczy Alajos városi kamarást a kihallgatás után szabadlábra helyezte.

Sácz Gyula kir. tanácsos polgármester ezután Bérczyt magához hívatta, s őt két hétre szabadságot, remélve, hogy ez idő alatt az ügy érdemi része vagy jobbra, vagy balra el fog dőlni.

A kamarási hivatal addig Weiler Antal vezeti.

Gáz helyett faggyugyertya.

Még egy kitűnő apropos, mely jellemzi Scheinberger Mór cinizmusát.

A „Bácsikávéháza” bérelte Scheinberger annak idejében — hitelbe. Mert háztért hol fizetett, hol nem, a gázvilágítást pedig szintén szerette volna ingyen.

Hiába küldték neki az elhasznált légszeletről szóló számlát, sohasem fizette azt ki.

A gáztársulat várt egyideig, hanem aztán beleunt a sok várakozásba. Elküldte tehát egyik

emberét Scheinbergerhez azzal a szigorú megtaggyással, hogy ha most sem fizet, akkor vegye le a gázórát.

Ugy is volt. A gázgyár embere megjelent a kávéházban:

— Tessék fizetni.

— Majd holnap.

— Akkor majd holnap világítunk.

Azzal lezárta a gázcsapot s eltávozott. A kávéházban pokoli sötétség lett; minden láng kialudt, s csak a fakó holdvilág néhány soványka sugara hintett némi fényt a terembe.

A vendégek ordítottak, hogy ez még se eljárás, ők kifizetik a pikkolót és Scheinberger még sem fizeti a világítást, s hogy nekik azért most sötétben kell alniok.

Az öreg Scheinberger előbb végighallgatta a káromkodásokat aztán kiszolt a hetesnek:

— Pista! Eredj a boltba és hozzál tiszteket sál faggyugyertyát, mert az uraknak világosság kell.

S aznap úgy mulattak a vendégek faggyugyertya mellett.

Hogy pedig a nap örökké emlékezetes maradjon a vendégekre nézve, Scheinberger minden kávé mellé — két pohár vizet adott.

HIREK.

Október 8. Kedd. Róm. kath. naptár: Brigitta. — Protestáns naptár: Brigitta. — Izraelita naptár: Chol Hamoep. — Görög-keleti naptár (szeptember 26.): Hit. János. — A nap két 6 óra 10 perczkor, nyugszik 5 óra 25 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— **Damjanichné kegyelese.** A 13 aradi vértanú legvirézebbjének özvegye: Damjanich Jánosné minden évben lerója férje és társai iránti kegyeletét. Idén is küldött koszorut október 6-ikára Vég Aurél kincstári jószágigazgatóhoz azzal a kérelemmel, hogy helyeztesse el azt a kivégzési helyet jelölő gránit oszlopra. A kívánság szerint Vég Aurél jószágigazgató megbízásából Bujasándor tegnap helyezte el a hős tábarnok özvegyének koszoruját a gránit obeliszk talapzatára.

— **Megyel ülések.** A vármegyeházán a rendes közigazgatási bizottsági ülésen kívül még több ülés volt tegnap. Ülészett a mezőrendőri bizottság Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán elnöklete alatt a délelőtt folyamán. Az ülés apróbb gazdasági folyóügyeket tárgyal. A mezőgazdaságistatistikai bizottság is tartott tegnap ülést ugyancsak az alispán elnöklete alatt, melyen a megyei gazdasági adatokat állították össze. Szathmáry Gyula alispán a délután folyamán utalt még egy negyedik ülésen is elnököl, az erdészeti bizottság ülésén. A bizottság erdészeti kihágásokat és folyó ügyeket tárgyal.

— **A pécskai főszolgabíró állást** — mint egy aradi újság írja — legközelebb választás útján be fogják tölteni, melyre legvérmesebb kilátásai Baross Ferencz dr. megyei első aljegyzőnek vannak. Illetékes helyről azt az információt vettük, miszerint a néhai Vársárhelyi Géza pécskai főszolgabíró hivatalát a legközelebbi általános tisztújításig be nem töltik, hanem csupán az ottani szolgabíró, Vukuleszku Titus által helyettesítik.

— **László főherceg koporsója.** Elkészült már az a hatalmas rézkoporsó, amelyben László főherceg érozkoporsóját elhelyezik s a mely egészen hasonló a nádorcsaládnak a Zsigmond-kápolnában felállított koporsóhoz. Az új koporsó felállítása minden gyászünnepség nélkül fog történni, csak a várbeli udvari káplán mond majd misét a kápolnában. A szomorú eset óta József főherceg budai palotája szokatlanul csendes, kapuja be van zárva, ablakaira sűrű függönyök borulnak. A palota cselédsége egy évig fogja hordani a

tekete paszományos gyászruhát. Dobner főhadnagy is kiköltözött már a csendes palotából.

— A városi közgyűlés sorrendjéhez a következő folytatólagos tárgysorozatot vettük: 4. A tanács előterjesztése a radnai utnak az élővizcsatornától a temesvári vasúti töltés átjárójáig való felemelése tárgyában. Arad, 1895. októb. 7. Kiadta Institoris Kálmán, főjegyző.

— A fa- és fémipari szakiskola környékét, tekintettel a közeli miniszter látogatásra rendezni fogják. E végből a nagykörutató folytatólagosan, az intézet előtt és körülötte fel fogják tölteni, az épület előtti járó helye pedig aszfaltburkolattal fogják fedni. A munkálatok minél előbbi megkezdésére a rendeletet a város mérnöki hivatala már megkapta.

— A városi esketés hirdető táblán hovatovább alig marad hely, melyre az újabb jelentkezők czédulája kifüggeszthető legyen. — Eddig a következők neveit olvassuk a hirdető táblán: Benkő József — Hackel Borbála; Figusch Adolf — Ferber Terézia; Dobos Demeter — Lukács Berta; Sebők Gyula — Fekete Terézia; Vanni Ernő — Voticzki Borbála; Szabó Sándor — Baczi Mária; Kresztics János — Grosszár Emilia; Gelczér Venczel — Kubisza Mária és Polyák András — Bikozy Karolin.

— A temesváriak Aradon. Ugy látszik hogy a temesvári kir. főgymnáziumban hazafiasszellelem uralkodik, mely jó irányú szellemet törekszik a tanári kar a növendék lelkébe beoltani. Legalább arra mutat legutóbbi tette a főgymnázium tanári karának és tanuló ifjúságának. Vasárnap ugyanis 43 növendék jött át Aradra a következő tanárok vezetése alatt: Pfeiffer Antal igazgató, Hudra János, Palkovics Károly, Oseray József kegyesrendiek és Hunyady László világi tanárok. A tanulók tanáraik vezetése alatt a 13 megdicsőült hős vértanu emlékszórához mentek, hol Pfeiffer Antal igazgató gyönyörű beszédben méltatta a 13 vértanu érdemeit. Az ifjúságon kívül még igen nagy közönség verődött össze, a mely kegyelettel hallgatta a katolikus pap ajkáról a lelkesítő beszédet, mely csupa tűz, csupa hazafiasság volt. Innen a szabadságharoz emléktárgyak múzeumának látogatására indultak el, a melynek összes terméi megteltek az ifjak, tanárok a kísérő közönségtől. Kegyelettel nézték a dicsőségteljes magyar szabadságharoz idejéről fennmaradt szent ereklyéket és nagy figyelemmel hallgatták az egyes tárgyra vonatkozó magyarázatot. Vasárnap este a vendégek visszautaztak.

— Hivatal vizsgálat Radnán. Fábian László főispán, Schwéger Lajos megyei főszámvéve és Sorbán János főispáni titkár vasárnap hivatal vizsgálatot tartott a radnai főszolgabírói hivatalban. A rovincsoló bizottság a hivatal teljes rendben találta, ugyszintén pontosnak az ügyvitelt.

— A szőlősgazdák adókedvezménye. A pénzügyminiszter hozzáintézett kérdés folytán kijelentette, hogy a szőlősgazdák házi fogyasztásra szánt saját termésű borainak a kedvezményes adótétel alá vonása nem szólván csupán az új termésre, hanem az esetleges készletre is kiterjedvén, a kedvezmény igénybevétele iránti bejelentés a szüret után azonnal megkezdhető. Az a körülmény, hogy valaki egy vagy több éven keresztül a kedvezményt nem vette igénybe, nem fosztja meg attól, hogy a kérdéses évekről fennmaradt saját termésű borait a kedvezményes adótétel mellett fogyaszthassa. Ha valaki a kedvezményes évben megszűnik szőlősgazda lenni, az év végeig élvezetében marad ugyan a kedvezménynek, de azontúl nem lehet igénye esetleg még megmarad saját termésű borainak a kisebb adótétel alkalmazásával való megadóztatására.

— Az oláh Panama. A galaczi bűnpörben szerdán Lilovics államügyész befejezte vádlóbeszédét, mi közben Ferrier és Szerbeszku Georgi ügyvédek beszéltek védenek érdekében. A közvádó a vádat fönntartja valamennyi vádlott ellen. Az államügyész vádbeszéde után Diszeszku, Sapira védője emelt szót. A tárgyalást ezután elhalasztották. Az ítéletet néhány nap múlva fogják kimondani. Venter Gerő aradi ügyvéd, Szegedváros jogi képviselője, jelen volt Brenning kihallgatásánál, Flaisen elnök engedélyével még a tárgyalás előtt megkapta a Szegedre vonatkozó összes vizsgálati iratok másolatát. Ezekből konstatálható, hogy Szeged város tanácsát terhelő bizonyítékoknak sehol semmi nyoma sincs. Venter azonnal el is utazott Galacsról.

— Ügyvédjelöltek. Az aradi ügyvédi kamara tudni adja, hogy Kohn Mór gyulai, Nagy Sándor szarvasi, Mező Samu csabai ügyvédjelöltek a kamara lastromába fölvetettek.

— A szikvizés üvegek ellenségei. Az aradi szikvizgyárosok már régebben panaszt emeltek az iránt, hogy többen igen rongálják a szikvizés üvegeket az által, hogy az üvegekön kupakjait leszedik. A rendőrség kutatása ez irányban czélt is ért, mivel József Béla h. alkaptány tegnapelőtt mintegy tízezer olyan leszedet fejtű illetőleg megosonkitott szikvizés üveget szedett össze. A megkárosítókat igen érzékenyen büntetik.

— Rendben találtak. Szathmáry Gyula, Szentpétery Antal, Weidenfeld Lajos és Dálnoki Nagy Lajos a múlt hét folyamán az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár makkói fiókjánál megejtették a szokásos vizsgálatot és ott mindent rendben találtak.

— Végzetes játék. A vasárnap lefolyt végzetes játék újból beigazolta ezt a közmondászerű kifejezést, hogy kés nem gyerek kezébe való. Ugy történt ugyanis, hogy Pollák Jenő és Hász Albert kis gyermekek vasárnap délután a vértanu szobor körül játszottak, mikor a játék hevében valamin összekaptak. A veszekedő gyermekeket oly annyira elragadta a düh, hogy tetlegességre vetemedtek már, mikor Hász Albert kirántotta kését és a zaljatszótársát ugyszurta bal szemén, hogy szemgolyója is kifordult. Pollák Albert eszméletlenül rogyott a kövezetre, miközben nagy néptömeg verődött össze. Első orvosi segélyben Deutsch Ignác dr. részesítette a szerencsétlen gyermeket, kit azután hazaszállítottak szüleinek Bozskó utczai lakására. A súlyosan megsértett gyermek állapota aggasztó.

— A csendőrség köréből. A csendőr-csapatbeli altisztek kiképzetése végett Budapesten altiszti iskola nyílt meg, melyre az aradi szárnytól bevezényeltettek: Jambor László, Munkácsi Ferencz, Baranyi József, Zeke Lajos, Erős Lajos, Kocsis Ferencz, Mieszkész János, Kovács József, Borsik Pál, Borbély József, Rakovszky János, Keller Imre, Moór Mihály és Szűts István. A számvéve iskolába az aradi szárnytól Huppka János czimzetes őrsvezetőt vezényelték be.

— 30 évig vártak a polgári házasságra. M. Csanádon 30 évvel ezelőtt jutott egy asszony özvegyiségre. Férjének halála után a 32 éves menyecske beleszeretett a 35 éves H. Ferencsbe mert mind a ketten szegények voltak a kik a házasságkötésért fizetendő stólat előteremteni nem tudták, elhatározták, hogy egyházi áldás nélkül alapítják meg a családi tűzhelyet. Asóta 30 év telt el, a fiatal párból vén pár lett, de azért nem panaszkodnak, hogy az egyházi áldás nélkül való frigyüket boldogtalanság savarta volna meg. Mindamellet most, hogy az állami anyakönyveset minden díj nélkül teljesíti a házasságkötést a 65 éves férj és a 62 éves asszony elhatározták, hogy frigyüket törvényesen is megkötik. Ez lesz az első polgári házasság M. Csanádon és az első eset eieg érdekes és egyszermind eléggé tanulmányos is.

— Gyilkos testvér. Gross aradmegyei községben — mint tudósítónk írja — tegnap testvérgyilkosság történt. Pajusán Zacharie román parasztagazda valami nagyobb házi munkával volt elfoglalva s hogy hamarabb végezhesen vele, áttűnt a szomszédban lakó bátyjához, Juonhoz hogy jöjjön segíteni. Juon azonban nem ment. Erre Pajusán Maroze Vasziliev nevű szomszédját hívta meg segítségül. A szomszéd át is ment, s amikor a munkát elvégezték, nagy áldomást ittak. Pajusán az áldomás alatt áttűnt bátyjának, hogy tartson velük. Ezt a meghívást már el is fogadta Juon s csakhamar ott ült öcsöse asztalánál. Mulatozás közben Zacharie szemére hányta bátyjának, hogy a munkára nem jött el, de azért most szivesen iszik. Juon ezért oly dühbe jött, hogy lekapott a falról egy puskát és öcsösét lelőtte. A gyilkos testvért beakisérték a nagyhalmgyi járásbírószákhöz.

— Katonalövésár lesz f. hó 9-én Aradon. A lovásárra, mely rendes helyén a honvédelvaslaktanyával szemben lesz megtartva, felhívjuk az érdekeltek figyelmét.

— Válni akar. Gömbölyű menyecske járt tegnap az anyakönyvesetői hivatalban.

— Ez a házassági hivatal?

A felvilágosítás után panaszosan mondta:

— Tegyenek valamit az urammal, hogy hagyjon fel a szilajságával, mert ott hagyom.

— Mit tegyünk vele?

— Akasszák ki a nevét a drót alá, had szegyenkezzék...

— Zalogházi árverés lesz ma Weisz Dávid zálogüzletében.

HYMEN.

Jelnek István az oszt. magyar bank nagyváradi fiókjának főnökhelyettese eljegyezte Aradon Kneffel Juliska kisasszonyt, özv. Kneffel Károlyné bájos leányát.

GYÁSZROVAT.

† Kohn Vimos elhunytáról vettük részvételt az alábbi gyászlapot: Alólirottak fájdalomtelt és megtört szívvel tudatják, a forrón szeretett fiu, illetőleg testvér, sógor és jó rokon, Kohn Vilmosnak f. é. Október hó 5-én, este 11 órakor, élte 37-ik évében, hosszabb szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei folyó hó 7-én, d. e. 11 órakor, fognak a csermői izr. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke hamvai fölött. Csermő 1895. október hó 6-án. Kohn Eva szül. Aschenberg, mint anyja. Sonnenfeld Berta szül. Kohn, Kohn Rudolf, Kohn Moritz, Kohn Lajos, Sonnenfeld Adél szül. Kohn mint testvérek. Sonnenfeld Dávid, mint sógor. Kohn Janka szül. Fisher, Kohn Hermiza szül. Lövinger, Kohn Regina szül. Piszik, mint sógornők.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd (október 8.) Néuralom, vigjáték.
Szerda (október 9.) Sarah grófnő, dráma.
Csütörtök (október 10.) Szegény Jonathán, operette.
Péntek (október 11.) Két Champignol, operette. Előszőr.
Szombat (október 12.) Két Champignol, operette. Másodszor.
Vasárnap (október 13.) Délután f. l. helyárrakkal: A koldusdiák, operette. Este: A szókimondó asszonyosság, szinmű.

Tél apó. Parasztbecsület.

— Premier. —

Egy nagyváradi író-ember, Szalóki Elek kedves poetikus dramoletjét adták tegnap este először az aradi színpadon, Tél apót.

Szinte zavarban vagyunk, mikor most a dramolet meséjével kellene beszámolni, annyira elmosódó az. Egy öreg erdész, Dózsa keserves bánata az egész voltaképen, kinek ott kell hagyni az erdőt, mivel a gróf fiatal erőket akar alkalmazni uradalmában. A megoldás azután az, hogy a fiatal erdész elveszi az öreg fővadász unokáját és így ő megint ott maradhatott az erdőben, születésének helyén.

A kis dramoletnek négy szereplő alakja közül a fő és czim szerep jó kezekben volt Gál Gyulánál.

Érzékenyen tudta visszaadni hálás szerepét

nek minden szavát. Tájéftó szavalata, leíró részletei előadásának valóban minden tekintetben kifogástalanok voltak.

A másik lényegesebb szerep Novák Irénnek volt kiosztva és helyesen. Annak az erdő tiszta levegőjében nőtt leánynak szűz szerelmét oly megragadó bájjal adta elő, hogy érezni lehetett, miszerint tudatában van szerepének.

A másik két alakot Tompa Kálmán és Balassa játszotta jó.

Maga az egész drámalet olyan, mint egy egész áom, jön és tűnik szinte öntudatlanul és a közönség megtapsolta e drámaletet meg a szereplőket is.

Utána Parasztecsület operát adták. Ez az opera nálunk már repriz és így bővebben nem akarunk foglalkozni vele.

Sugár Aranka dicséretes énekét azonban nem hagyhatjuk szó nélkül. Valóban olyan ferde dolog is az, mikor az aradi színpadon a másod-primadonna énekl az opera partitúráját, míg az első primadonna az operettekben kontárokodik.

A kart kivéve, melynek különösen alkara feltűnően hiányos, a többiek jók voltak.

Közönség közepes.

TÁVIRATOK.

A király Zágrábban.

Budapest, október 7. (Saj. tud. táv.) Ő felsége zágrábi időzése alatt mint értesülünk, a bosnyákok is megjelennek Zágrábban és tisztelegni fognak a király elé járuló deputációk sorában ők is. Természetes, hogy a zágrábi ünnep napok fényét ez csak fokozni fogja.

Az ezredéves ünnepély programja.

Budapest, október 7. (Saj. tud. táv.) Bánffy ma írásban közölte Széll Kálmánnal, az ezredéves ünnep ügyében kiküldött országos bizottság elnökével, a kormánynak az ünnepély programjára vonatkozó, és a király által szentesített határozatait. Ezen programot a legközelebbi ülésben terjesztik a bizottság elé.

Az ünnepély rendkívül epokális jelentősége abban jutand kifejezésre, hogy minden fontosabb mozzanatnál jelen lesznek a király és az uralkodóház összes tagjai, és az összes külföldi diplomáciai képviselők.

A főünnep a király koronáztatásának évfordulóján, június hó 6-án lesz, s ennek főpontját az új parlamentben tartandó diszülés képezendi a király és az uralkodóház tagjai jelenlétében.

A király május hó 6-ikán személyesen megnyitja a kiállítás, szintugy személyesen jelen lesz a Vaskapucsatorna megnyitásánál a jövő év szeptember hó 21-én, melyre a román és szerb királyt is meghívják.

A szabad vallásgyakorlat.

Budapest, okt. 7. (Saját tud. táv.) A főrendiház bizottsága ma tárgyalta a szabad vallásgyakorlatot. Az ultramontanokból csak Eszterházy jelent meg, aki kijelentette, hogy a teljes ülésben kifejti nézetét a javaslat ellen. Wlassits és Bánffy felvilágosítása után a javaslatot elfogadják azon módosítással, hogy az egyházukból kilépők nem három, hanem öt évig fizessék a járulékaikat az elhagyott egyháznak. Előadó Corda Bódog lesz.

A miniszterelnök apósának halála.

Budapest, október 7. (Saj. tud. táv.) A tegnap küldött táviratot hivatalosan nem erősítették ugyan meg, de tegnap óta érkeztek újabb jelentések is, amelyek megerősítik táviratunkat. Máté Ferencz tényleg meghalt. A

miniszterelnöki palotában többen kértek felvilágosítást az esetről, azonban nem kaptak felvilágosítást, mert akkor még ott sem tudták. Mint most értesülünk, Máté Ferencz régóta vízkórságban szenvedett s annak a betegségnek gyötrelmei vitték a halálba is.

A Bánffy-Agliardi ügy.

Veszprém, okt. 7. (Saj. tud. táv.) Heves küzdelem után került ma Veszprém-ben napirendre a Bánffy-Agliardi ügy. A néppárt iszonyu agitációt fejtett ki, fáradozása azonban meddő maradt, mert a közgyűlés nagy többséggel üdvözölni határozta Bánffyt.

Változások a román kormányban.

Bukarest, október 7. (Saj. tud. táv.) Carp, Marghiros és Germani, a három junimista miniszter belátván, hogy az eddigi koalíció a konzervatívokkal nem tarthatja magát fenn, tényleg visszalépett. A jövő választásokat tehát konzervatív kormány fogja vezetni. A reformirány barátai, noha nagyon sajnálják azon miniszterek visszalépését, kiknek Románia a legcélszerűbb modern alkotásokat köszöni, mégis helyeslik visszalépésüket, mert nem szerették volna, ha a koalícióban lejárják magukat és mert úgy vannak meggyőződve, hogy a jövő mégis csak a junimistáké.

A romániai hadgyakorlatok.

Bukarest, október 7. (Saj. tud. táv.) A király, Lipót és Vilmos hohenzollerni hercegekkel és a meiningen-örökös herceggel ma reggel Sinaiából utazott a hadgyakorlatokra. A király ma este Brusszába érkezik, ahol holnap éjjel is meg fog háltni. A hadgyakorlatok holnap lesznek Brussa környékén. A király és vendégei kedden este térnek vissza Bukarestbe, amely napon a királyné és a hercegnők is oda érkeznek. Szerdán 200 teritékű katonai banket lesz. A hadgyakorlatokon a külföldi katonai meghatalmazottakon kívül Desforges franczia alvezredes és Trotter angol ezredes is jelen lesznek. Az idő esős.

Angol-kinai viszálkodás.

London, október 7. (Saj. tud. táv.) A »Reuter-ügynökség»-nek jelentik Hongkongból f. hó 5-iki kelettel. Az angol alkonzul és a ku-csengi prefektus ma Fucsuba utaztak. Az alkonzul táviratokat visz Pekingbe az angol követnek, a melyek kitejtik, hogy czéltalan a vizsgálatot folytatni, mely ugyis csak komédia, mivel a kinai és a külföldi delegáltak teljes egyenetlenségben vannak egymással.

A »gyáva» hadsereg.

London, október 7. (Saj. tud. táv.) A »Reuter ügynökség»-nek jelentik Tananivoból szept. 22-iki kelettel: A királyné proklamációt bocsájtott ki, mely a hadsereget gyávasággal vádolja és kijelenti, hogy a várost nem fogja elhagyni. A howák folytatják az ellentállást. A csillagdát elpusztították. Az idegenek nem hagyhatják ei a várost, mivel a kormány azt megakadályozza.

A portugál király utazása.

Nápoly, október 7. (Saj. tud. táv.) Mint a »Bungolo»-nak Rómából jelentik a portugál király okt. 15. és 20.-a közt Ró-

mába érkezik. Az erről szóló távirat hozzá teszi, hogy az a körülmény, hogy mielőtt a portugál király a fővárost meglátogatja Monzában tesz látogatást, közvetlenül Umberto király kívánságára vezethető vissza.

A konstantinápolyi vérengzés.

Konstantinápoly, okt. 7. (Saj. tud. táv.) Turkhan pasa eddigi külügyminiszter helyébe annak hivatali elődjét Said pasát nevezték ki külügyminiszterré.

Konstantinápoly, okt. 7. (Saj. tud. táv.) Tegnap délben a perai szent háromság templomban körülbelül 1200, a galathai György templomban 500 és a kumkapui székesegyházban mintegy 600 menekült volt. Egyes újabb menekülők ujabb erössz a k o s k o d á s o k a t jelentenek, melyek azonban eddig nem voltak beigazolhatók. Még mindig nagy az izgatótság úgy az örmény, mint a török lakosság közt. Nem nyert megerősítést, hogy Rodostóban nagyobb mérvű vérengzések fordultak elő.

Konstantinápoly, okt. 7. (Saj. tud. táv.) A török kormány határozottan megczáfolja az angol lapok híreit az antiochiai vérengzésekről. Sem nem szentségtelenítették meg templomot sem nem öltek meg ott örményt. Csak annyi az igaz, hogy a rendőrség a közbiztonság érdekében óvintézkedéseket tett. Ep oly kololtak a lapok ama hírei, hogy a kemaki és erzinghiani kerületekben nagy a pánik.

Konstantinápoly, okt. 7. (Saj. tud. táv.) A rendőrség körében hírlik, hogy az ifju török párt titokban támogatja az örményeket, és hogy e pártnak több ismeretes tagját felség sértő üzemek miatt letartóztatták. Az utóbbiak között van egy imám is, a ki a Szulejman mecsetben hevesen ki kelt a mai rend ellen és követelte a Midhat féle alkotmány] életbe léptetését. Az örmény vidékekről érkező tudósítások általában kielégítő, csak is egyes helyeken észlelhető a konstantinápolyi véres események utóhatása. Így történt Maras faluban Izmid környékén, hogy két örmény lelkészt a török fanatikuskok megfojtottak, és szakálukat lenyirták, a legnagyobb sértés, a mi örmény papotérhet.

A német császár és a czár.

Pétervár, október 7. (Saj. tud. táv.) Moltke gróf ezredes Vilmos császár hadsegéde, ki Scharsheideből elutazott, az orosz czár sajátkezi levelét viszi uralkodójának. Moltke gróf pompás vörös zománczos diszítésű arany dohányszelenczét kapott ajándékba, melynek lapján babékoszoruban ritka szép és nagy brillansokból kirakott monogram van.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Morgenstern Gyula

Arad, Kölcsey-utca 9. sz. a.

fogászati műtermében

ugy egyes műfogakat, mint egész fogsorokat

jutányos áron

jótállás mellett készít.

Nyomatékvonalat díjazás és legyőztesebb kifizetésben igen olcsón készült az "Aradi Gyomlárszerveztársaság" (Aradi Vasút palotájában)

Magyar kir. államvasutak.

115554/95. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a f. 1895. év folyamán visszanyert és még visszanyerendő pályafentartás és vágány építési célokra már nem használható mintegy 370 tonna különféle ócska aczélsín, mintegy 2260 tonna belföldi ócska vassin és mintegy 2000 tonna külföldi ócska vassinak eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet, kikötve azonban hogy a m. kir. államvasutak részéről ezen mennyiségekre nézve — melyek korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek — semminek kötelezettség nem vállaltatik s hogy a vevő az 1895. év végéig tényleg rendelkezésre álló mennyiségeket tartozik a felajánlott egységarakon átvenni.

Ezen sinek a m. kir. államvasut valamely állomásán bérmentve kocsiba rakva és hivatalból lemászávalva azon részmenyiségekben bocsátatnak a vevő rendelkezésére, a mint azok az ügylet megkötésekor készletben vannak illetve az év végéig a pályából visszanyeretnek.

A folyó év november hónapban rendelkezésre álló készlet a vételi ár előzetes lefizetése mellett legkésőbb f. évi december hó 25-ig, a december hónapban visszanyert sinek pedig legkésőbb 1896. évi január hó végeig feltétlenül átveendő.

A sinek minden kötelezettség nélkül az egyes darabok szejvényére és minőségére adatként el, a sinek hosszát illetőleg megjegyeztetik, hogy csakis öt meteren felüli hosszal bíró darabokra vállalunk kötelezettséget, miért is oly ajánlatok, melyek határozott hosszakat vagy szejvényeket kötnek ki, figyelembe nem vétetnek.

Kikötve, hogy minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető.

Az ajánlattevő a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve kötelezőknek elismerni a m. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása itánt 129381/91 sz. a fennálló általános feltételeit, a melyeket 15 kros magyar bélyegfelé és aláírásával ellátva, ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltételek 15 kr-ért a nyomtatványtártól megszerezhetők. Vidéki megkeresésekre pedig 15 kr. és megfelelő postabélyeg beküldése ellenében megküldetnek.

Az ajánlatban az átvételi állomás, továbbá az ajánlati ár (számmal és betűvel) végre az idézett feltételek elfogadása világosan kiteendő.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy kellően lepecsételt s egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat ócska sinek megvételére 115554/95. számhoz 1895. évi október hó 10-én déli 12 óráig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénz képen az ajánlott egységár szerint kiszámított érték összeg 5%-a október 9-én déli 12 óráig főpénztárunknál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező ajánlatok, ugyancsak olyanok is melyek az előirt feltételek nélkül érkeznek és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott árra, szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből az egyes ajánlóknak tetszés szerinti részmenyiségeket is engedhessen át s végre, hogy a cél elérésére bármely más intézkedést is tehessen.

Ha ajánló csak a kiirt egész mennyiségre vagy annak bizonyos meghatározott részére kíván ajánlatot tenni, ezt ajánlatában határozottan kifejezni tartozik.

Budapest, 1895. évi szeptember hónapban.

Az igazgatóság.

Mi a „MENTOR“?

A „MENTOR“ ellátási vállalat az, mely az **ezredéves orsz. kiállítási igazgatóság** pártfogása alatt a kiállítást látogató vidékiek részére

4 vagy 7 napos szejvényeket tartalmazó „Ellátási könyvecskéket“ előrusit, miáltal minden könyvecské tulajdonosának a kiállítás egész tartama alatt bármikor jöjjön is — kényelmes tiszta lakás, étel-szerinti ellátás (minden nagyobb vendéglőben, a kiállítás területén is), közlekedés a fővárosban, szórakoztatás és egyéb kedvezmény biztosítottik.

Az ellátási könyvecské ára:

4 napra 26 frt, 7 napra 42 frt és további napi pótdíj 6 frt 50 kr.

Beszerezhető 10 havi 2 frt 60 vagy 4 frt 20 kros részletekben **f. év október közepéig** az első részlet azonnali beküldése vagy lefizetése mellett a vállalat összes vidéki képviselőinél és a kereskedelmi és iparkamaráknál. Bővebb felvilágosítással szolgálnak:

A BUDAPEST-ERZSÉBETVÁROSI BANK

Kerepesi-út 22 és Dohány-utca 19. sz.

Dr. Morzsányi Károly, Ehrlich G. Gusztáv,
országgyűlési képviselő főv. biz. tag, gyáros
mint t. elnök mint elnök.

A „MENTOR“ ELLÁTÁSI VÁLLALAT

Kerepesi-út 22 és Dohány-utca 19. sz.

295 **Rózsa Lajos,**
igazgató.

Takács Zsigmond, Stadler Károly,
„Első magy. ált. bizt. társ.“ főv. biz. tag
központi főfelügyelője ház- és szálloda-tulajd.

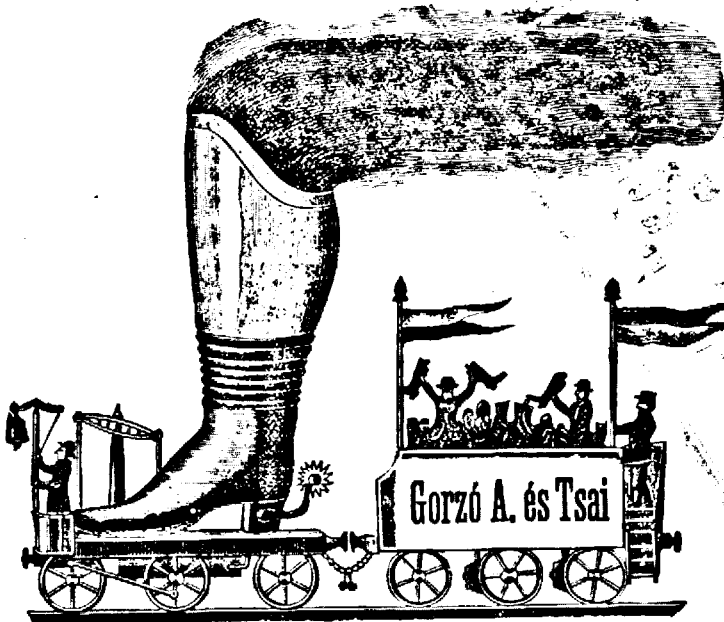
Aradon előjegyzések elfogadtnak a fő-képviselősnél: **Lendvai Sándor** urnál, a **kereskedelmi és iparkamaráknál** és a városi menetjegyirodában **Rubinstein M.** urnál.

József főherczeg-ut 22. szám a.
a csanádi vasuti palotában van

GORZÓ ANTAL és TÁRSAI

cipő-áru és cipő felsőrész gyára ARADON.

Megérkeztek az **őszi idényre** mindennemű bel- és külföldi bőrök, ugyancsak különlegességek is.

Nagy választék!

Bármely kívánságot kielégít. Ott van továbbá nagy kész

cipő-raktára,

erős, finom, kézzel készített áruival.

Méltányos árak!

Pontos kiszolgálás!

Megrendelést gyorsan és csinosan vidékre is elkészít. Javítást is elfogad.

ÉRTESETÉS! Különösen felhívjuk a tisztikar és a jelen évben bevonuló egyéves önkéntes urak figyelmét a műhelyünkben készített erős és csinos **bakkancsokra**, valamint **gyalogos, huszár és tüzér-csizmákra**.

Válogatott anyag, tartós munka!

1019

A hazai ipar pártolását kéri

Gorzó Antal és Társai.

766/1895 g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szabad kir. város gazdasági széke a jelenleg Kohn Jakab által bérelt a város tulajdonához tartozó felső marosparti 1—2 sz. 687^{80/100} ö, továbbá ezen falerakó és jelenleg Reisinger A. S. által bérelt falerakó hely között fekvő az előtt út gyanánt használt 140^{80/100} ö területű falerakóhelynek folyó évi október hó 1-től való bérbeadása iránt folyó évi október hó 14-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár ölenként 40 kr. évi bér.

Bánompénzül leteendő a ölenként számított kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

338/337—1895. k. i. b.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági területén rendszeresített I. és II. állami anyakönyvi kerületekben az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit követőleg állapítjuk meg:

Hétköznapokon: d. e. 9-től 12 óráig.

d. u. 3-tól 5 „

Vasár- és ünnep-

napokon d. e. 9-től 12 „

Arad, 1895. szept. 9-én.

Arad szab. kir. város
közigazgatási bizottsága.

1005/1895.

1047

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécskai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Ponta Deme-terné ó-pécskai lakos végrehajtónak Ponta Tódor (Giczu) ó-pécskai lakos végrehajtást szenvedő elleni 202 frt tökéketelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a pécskai kir. járásbírósa területén lévő, az ó-pécskai 1218. sz. tjkvben foglalt A+2. sorszám alatti beltelkes házból álló ingatlanra az árverést 472 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennbb megjelölt ingatlan az 1895. évi október hó 26-ik napján d. e. 9 órakor alólított jbság tkvi hivatal helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladati fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 100%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

Kelt Pécskán, 1895. évi augusztus hó 21-ik napján.

A pécskai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Novák
kir. járásbíró.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdett gyógyszer-különlégség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor es Chinin csokolade gyermekeknek hatóhideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az óvilággrésben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Högör javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer. Ebből összeállított haifestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppeje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó májfoltok eltűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kiváló minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéséből. Ára 1 üvegnek 8 és 6 frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centil. üveg 1 frt 50 -krajcsár.

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxyd tartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek. Fűsz és szag nélkül, vörösből és sárga színben. Egy k2 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-fénynyel. Hat percizig égő, 1 drb 60 kr. 12 percizig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percizig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszínben) 1 adag 1/4 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsam. A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghülésből eredt rheumás és csúzos fájdalmaik ellen igen hirtelen és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kalen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenzen gyógyszernek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

U. anosak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra ghisánk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesítetnek.

1895. r.

21068/1895.

Hirdetmény.

Közhírré tessük, hogy a morvaországi kir. helytartóság f. évi szeptember hó 14-én 34609 szám alatt kelt hirdetménye szerint Magyarország egész területéről a juhok és kecskék továbbá a ragadós tüdőlobbal nem fertőzött törvényhatóságok területéről a szarvasmarhák Morvaországba csakis vasuton, csakis levágás czéljából és kirakolag Brün, Holleschan, Lundenbrug, Neititschein, Nikolsburg, Mähr.-Ostran, Grossnitz, Mähr.-Schönberg, Sternberg és Mähr Bubán városokba vihetők be.

Ily szállítmányok marha levelein az állatok rendeltetési helye világosan feltüntetendő és a marhaleveleken állami állatorvos által igazolandó, hogy az állatok származási heije járványmentes, hogy az állatok megvizsgáltattak és teljesen egészségesnek találtattak.

Arad, 1895 október 2-án

A városi tanács.

764/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a tüzör-ségi laktanya épület nagyobb és kisebb pinczehelyiségeinek bérbeadása iránt folyó évi október hó 14-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 170 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 100%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

765/1895. gazdsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Répási Pál által bérelt, a Kossuth-utczai iskolaépület alatt a kapu bejáratától balra fekvő pinczehelyiségnek 1896. évi január hó 1-től való bérbeadása iránt folyó évi október hó 14-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 40 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 100%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 30-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay
aljegyző.

18957/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. ministeriumnak 58979/1895 számú rendelete nyomán ezennel közhírré tessük, hogy Mezöhegyesen (Csanád-megye) 12 drb magyar faju bika darabonkint 250 frttól 450 forintig és Tordán (Torda-Aranyos-megye) 16 drb magyar faju bika darabonkint 200 frttól 350 frtig eladó.

Megjegyezzük, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi ministerium hajlandó szegényebb községek részére a bikákat kedvezményes áron és három egymást félevenként követő részletfizetés mellett átengedni.

Arad, 1895. szept. 28.

A várnsi tanács.**UTOLSÓ HÉT.****Milleniumi kiállítási sorsjegyek.**

31499 pénznyeremény levonás nélkül.

Főnyeremény

1 millió korona.

Összes nyeremények 5 millió 600,000 korona.

Első huzás már október 16-19.

Az első huzásra	1 egész	1 fél	1 negyed	1 tized	1 huszad
	20 frt	10 frt	5 frt	2 frt	1 frt
Mind a két huzásra	1 egész	1 fél	1 negyed	1 tized	1 huszad
	40 frt	20 frt	10 frt	4 frt	2 frt

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

WALLFISCH ÁRMIN

1048

bank- és váltó-üzlete

Alapított 1875. évben.

ARADON.

Telefon-szam 129.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsénk Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy **Aradon, Vörösmarty-utca 2. sz. a. dr. Darányi-féle házban**

ROTSCHILD és KLEIN cég alatt

egy a mai kornak megfelelő

női divat és confectio üzletet, mellékelve női ruhateremmel nyitottunk.

A t. hölgyközönség becses figyelmét bátorokodunk felhívni **dúsan felszerelt raktárunkra**, hol mindennemű

kész női és leány gyermek felöltők, egymint gallérok, ceppek mantillok, szüts és szörme árukban

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek után

a legizlésebben s a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók.

Különösen pedig saját műhelyünkben mérték szerinti megrendeléseket a leggondosabb kivitelben fogunk pontosan eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Rotschild és Klein.

814

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy hosszú évek óta az Andrássy-téren, a Minorita-zárda épületében fennálló

hangszer- és zeneműkereskedésemet

és kölcsönkönyvtáramat

a **Deák Ferencz-utca 28. számú**

saját házámban fennálló

zongora raktárammal

egyesíttem és mátol fogva mindkét üzlet a **Deák Ferencz-utca 28. szám** alatt nyitott új bolthelyiségembe van áthelyezve, hol is raktárimat gazdagon és ujon felszereltem.

Nevezetesen: az eddiginél sokkal nagyobb választékban készletben tartok mindennemű hangszereket és zeneműveket s a legújabb termékeket megjelenésük után azonnal beszerezve; nagy terjedelmű kölcsönkönyvtáramat folytonosan új regényekkel egészítem ki s az olvasó közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni igyekszem. A bérlet ezután is az eddigi: havonként 80 kr, kötetenként 5 kr marad; zongora-készletemet pompás új vasszerkezetű zongorákkal egészítettem ki s ajánlom azt ugy eladásra mint becsesre kikölcsönzésre. Uj vasszerkezetű zongorák 300 frttól, használt 80 frttól felfelé, megegyezéshez képest részletfizetésre is kaphatók.

Zongora-hangolásokat, zongora-javításokat és vonós hangszerek kijavítását szintén elvállalom.

Midőn az irántam 40 év óta tanusított megtisztelő bizalomért köszönetet mondok kérem a t. közönséget, hogy ezen bizalmat az áthelyezett összpontosított üzletre is kiterjeszteni sziveskedjék.

Krispin József,

671. Deák Ferencz-u. 28.

19126/1895 sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. ministerium leirata alapján közhírré teszük, hogy Abazia (voloscai járás) gyógyfürdő területén a házaló kereskedést a fennálló házalási szabályat 17 §-ában s az ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett, az évenkénti fürdőidény alatt vagyis minden év október hava 16-ától, május hó 15-éig eltiltatott. Arad, 1895. szeptember 4-én.

A városi tanács.

Sertésenyésztő gazdák valamint községi Elöljáróságok figyelmébe!

Eladó tenyészállatok

100 darab kan

76 „ kocza

10 hónapos tenyésztésre kitünő.

Megtekinthető

1895. évi október hó 15-éig

Szintye községben (Kisjenő vasuti állomás)

Szentpétery Imre

tulajdonosnál.

1038.

5032/895.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye aradi járásba kebelezt Zsigmondház nagyközségben a községi jegyzői állás, lemondás folytán üresedésbe jöven, annak választás utjáni betöltésére az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §-a alapján pályázatot nyitok.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6-ik §-ában körülírt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi október hó 22-én délután 5 óráig adják be, mivel a későbbben érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás folyó évi október 23-án d. e. 10 órakor Zsigmondházán a község-házánál lesz megtartva.

Arad. 1895. október 5.

Ortutay Gyula,

főszolgabíró.

1046

21303/1895.

Hirdetmény.

A nmélt. m. kir. földmivelésügyi ministeriumnak 72233/95 sz. a kelt rendelete nyomán közhírré teszük, hogy a csehországi cs. kir. helytartóság f. évi szeptember 24-én 148201 sz. a. kelt távirati közlése szerint Magyarország egész területéről a juhok és kecskék, továbbá a ragados tüdőlobbal nem fertőzött törvényhatóságok területéről a szarvasmarhák Csehországba csakis vasnton csakis levágás céljából és kizárólag Aussig, Braunau, Brül, Budveisz, Caslau, Falkenau, Gabloncz, Giczio, Jungbunlau, Karlsbad, Kolin, Leitmeritz, Marienbad, Melnik Pardubitz, Pisek, Kaudnitz, Rumburg, Saar, Schmidchov, Teplitz, Tetschen, Trautenau, Prága, Holleschovitz, és Reichenberg városokba vihetők be.

E szerint gazdasági és hasznos marha bevitele Csehországba egész Magyarország területéről tilos. A jelen hirdetmény a ragados tüdőlobbal fertőzött törvényhatóságokból származó szarvasmarhák és a magyarországi sertések bevitele tekintetében fennálló eddigi intézkedéseket nem érinti.

Arad 1895. okt. 2.

A városi tanács.